

FEHÉR BÉLA (1949) Keszthely

FEHÉR BÉLA

Banánliget

4. rész

(kata 4)

Történész-levéltáros ismerősömtől – akit egyébként a filmem szakértőjének kértem fel – ma tudtam meg, hogy a konspirált lakásban folyó munka a „Lila” fedőnevű felderítés része volt, vagyis összefüggött az ellenzéki pártok és a radikális mozgalmak titkosszolgálati megfigyelésével. A belső elhárítás különös gondot fordított a Rigó Piroska Kör és az Édes Otthon Áramlat tagjainak, kapcsolatrendszerének felderítésére. Az Áramlat vezetője, Kanics K. Kornél a politikai jószok szerint előbb-utóbb a miniszterelnöki székben fog kikötni. Majd meglátjuk. Mi maradunk a saját történetünkknél.

A Banánligetbe telepített két operatív beosztotról 1989 végén egyszerűen elfeledkeztek. Elfeledkeztek? Ki tudja. Lássuk be, volt éppen elég más, fontosabb tennivaló. A történelem bedeszálta és rájuk szögezte az ajtót. A konspirált lakás pedig annyira konspirált volt, hogy sehol, semmilyen adatbázisban nincs nyoma. Közüzemi számlák, hivatalos értesítések soha nem érkeztek oda. Hatvanöt négyzetméteres fekete lyuk a harmadik emeleten. Megtaláltam a körzetben hosszú évekig kézbesítő „Postás” fedőnevű postást – jelenleg a Naplemente öregotthon lakója –, aki tőlem hallotta először, hogy a Drót utca 52. szám alatt létezik a harmadik emeleten 2-es számú lakás, ugyanis postaláda nem tartozott hozzá. Faggattam a Huzag Istvánnal való kapcsolatáról is. Bőbeszédű ember, fontos részleteket tudtam meg tőle. Első nap nem is értünk a végére, mert „Postás” mondat közben váratlanul elaludt, másnap viszont arra hivatkozva, hogy tüdőgyulladást kapott, magas a láza, nem engedtek be hozzá. Harmadnap sem. Néhány nap múlva ismét próbálkoztam, azzal a hírrel fogadtak, hogy „Postást” kórházba szállították, de nem árulták el, melyikbe.

Ha már írok a panaszfalra, van itt még más is.

Tavaly ősszel anyám rokkantsági igazolványát intéztem a Mickey Mouse irodaház tizedik emeletén, és a liftben összefutottam Flóra nevű volt gimnáziumi osztálytársammal. Leültünk kávézni a büfében. Elmesélte, hogy hamarosan férjhez megy, a vőlegénye elvált ember, a leendő apósa pedig, kapaszkodjak meg, belügyi tiszt volt, pedig egész életében pánikbetegséggel küzdött.

Mi a neve? – kérdeztem.

Suprik Ákos, de a családban Pötyi bácsinak szólítják.

Nem lepődtem meg. A pánikbetegség miatt rögtön gondoltam, csak Suprik Ákosról lehet szó. Néhány héttel korábban faggattam ki Birizdó Lajost, az egykori futárt, ő sokat emlegette Suprikot. Barátok voltak, később is tartották a kapcsolatot. Megpendítettem Flórának, hogy szívesen találkoznék jövővendő apósával, ezen kicsit csodálkozott, de nem érdekelte, mit akarok én a jó öreg Pötyi bácsitól. Végül kibökte, ne legyenek nagy reményeim, Pötyi bácsi nem százas, elborult az elméje. Ha idegen közelít hozzá, rákiabál, hogy „oszoljunk, emberek, nincs itt semmi látnivaló!”. Egyébként teljesen ártalmatlan zombi, egész nap békésen csorgatja a nyálát.

Birizdó Lajos volt az első alanyom, akit filmre vettem. Vállalta, de név nélkül. Nem gyávaságból, hiszen nem szégyelli a múltját, csak lezárta, nem akar vele foglalkozni. Szóval ez volt a főpróba. Bécsben jártam 2008-ban, ott jutot-

tam hozzá kemény 180 dollárért egy Flip Mino kazettás kamerához. Abban az időben nagy szám volt. Mindenhova vittem magammal, elvégre bármikor szükség lehet rá.

A farzsebemből tűnt el. Kicsi az esélye, hogy elvesztettem, tudok vigyázni a holmimra. Az a tippem, hogy a metrón lopták el, sajnos a legrosszabbkor. Két nap múlva utaztam Lesharasztra, a tündéri hegyi faluba, hogy felkeressem az ország legszebb fekvésű szállodáját, a négycsillagos Aerem Hotelt. Elmondom, miért. Néhány nappal korábban zenélni kezdett a telefonom (a *La Cucaracha* a csengőhangom), névtelen telefonáló hívott (az ilyenek honnan tudják a számomat, örök rejtély), és elárulta, hogy a „Karmester” fedőnevű egykori fő operatív beosztott jelenleg az Aerem Hotel igazgatója. Megszólalni se volt időm, rögtön letette. Persze hogy oda akartam menni! Abban biztos voltam, hogy nem áll velem szóba, de ha elég dörzsölt vagyok (megsúgom, nem vagyok), valahogy lencsevégre kapom, például a parkolóban, amint beszáll az autójába. Az a pár kocka jól jön majd a filmemben. Szóval, ugrott a Flip Mino, fényképezőgépet vittem, de hiába, a „Karmester” nem tartózkodott a szállodában. A recepción megtudtam, havonta egyszer szokott benézni, lényegében a helyettese vezeti a hotelt. Hiába erősködtem, feltétlenül találkoznom kell vele, nem adták meg se a telefonszámát, se a lakcímét. Üzenetet hagytam neki, persze soha nem jelentkezett. Egy ideig minden héten felhívtam a szállodát, soha nem találtam ott. Utoljára pedig közölték, többé ott ne keressem, mert felmondott.

Szóval, árnyékra vetődtem. Szerencsésebb volna, ha a filmnek nem *Banánliget*, hanem *Árnyékok* lenne a címe. Nem is rossz.

Vagy túl baljósan hangzik?

(„Tamás apostol”)

Piricske nehezen tűrte a változásokat, nem csoda, ha megviselte Móki beköltözése. Felügyelt a félszoba átrendezésének minden mozzanatára, hol aggódott, hol rosszmájú megjegyzésekre ragadtatta magát, a tikkelése pedig csúcsra járt, amint meglátta Mókist bugyiban száguldozni a konspirált lakásban. Gyakran letargiába zuhant, rádőlt a sezlontra, és a fejét fogta. Holdvilágképe elborult, pamacsbajsa mint egy festékfolt, úgy folyt szét az orra alatt. Döbbenetesen hasonlított az idős Oliver Hardyra.

Móki kevés holmival érkezett, a ruháin kívül csak összecsucskható ágyat, babzsákot és szétszedhető polipropilén szekrényt vitt magával, mégis alig fért el a félszobában. Ki akarta tenni az olajzöld lemezládákat, de Piricske hallani sem akart róla, azoknak ott a helyük. Végül Téli Pál vette kézbe az irányítást, az orosz remekírók köteteiből éjjeliszekrényt épített az ágy mellé, a lemezládákat pedig egymásra pakolta, a tetejére került a kis képernyős tévé a hozzá tartozó videolejátszóval.

Móki beköltözésének másnapján, 2003. október 17-én – éppen sült oldalt ettek a szobában, lilahagyma-karikákat ropogtattak hozzá – Piricske, kicsit már megnyugodva, fásultan sorolta fel a lehetséges rémképeket. Az egyik az volt, hogy Porzsoltsz őrnagy váratlanul betoppan ellenőrzést tartani.

– Kizárt. Nem tudja, hol a Banánliget – vélekedett Téli.

– De tudja.

– Honnan tudja?

– Onnan, hogy mindent tud.

– És mi bajunk lehet? – kérdezte Téli. – A leltár rendben, az eseménynaplók archiválva, a szolgálat működik. Kihagytam valamit?

– Nem készül napi információs jelentés.

– Jó, nem készül, de a futár se jön, hogy elvigye.

– Attól még naponta meg kellene írni. Egyszer majd követelik rajtunk – vélte Piricske. – És itt a kis ribanc. Képzeld el, amint rázza a seggét az őrnagy elvtársnak!

– Amíg tart az ellenőrzés, elbújtatjuk.

– Hiába. Az őrnagy elvtárs alapos ember, minden zugba benéz.

– És ha nem néz be?

– Akkor talál egy melltartót. Elvállalod, hogy a tiéd?

– Nem gond. Mindenre van megoldás – Téli az ablak felé bökött egy lerágott oldalas csonttal. – Huss, és kész!

– Mi az, hogy huss?

– Repülünk Irénke után.

A megfigyelést csak Móki távollétében lehetett folytatni. A huszonnégy órás szolgálatot már 1997 telén beszüntették, átálltak a nappali hatórás váltásra és az éjszakai szűrőpróbára. Heller Albert egykori lakásának szemmel tartása rutinná szelídült, és mintha tét nélkülivé vált volna. Persze, nincs tisztában az ember a magasabb szempontokkal, lehet, hogy volt tétje, de íze már nem. Soha nem gondolták, hogy a szolgálat egyszer szürkévé mosódik. Sokat unatkoztak, szerettek csendben üldögélni, a semmibe nézni. Alig beszélgettek, nem volt már miről. Móki beköltözése idején odaát éppen két iparos festette a lakást, az ablakok az októberi hűvös idő ellenére egész nap nyitva álltak. A szobafestők személyleírását, érkezésük és távozásuk időpontját rögzítették az eseménynaplóban.

Móki videolejátszója azonban felpezsdítette az életet a Banánligetben. Estéknént közösen néztek filmet, legelőször *A máltai sólyom* címűt, hála Berettyó Flórián helytörténésznek, aki rajongott Humphrey Bogartért. Ezerszer látta a *Casablancát*, mégis minden alkalommal megrendült, utána továbbszötte a történetet. Szerinte Rick nem bírta sokáig, Ilsa után repült Amerikába, Victor Lászlót kirúgták és összeköltöztek, hat gyerekük született. Berettyó helytörténész Mókinak csapta a szelet, szívesen kölcsönzött neki filmeket a gyűjteményéből. A *Casablanca* Piricskének és Télinek nem tetszett, bosszankodtak a francia rendőrség pipogyaságán, hiszen még azt se voltak képesek megakadályozni, hogy a bűdös nációk minden este Rick kocsmájában randalírozzanak. *A máltai sólyom*, ez a bús film noir ellenben sikert aratott. Legközelebb a *101 kiskutyát* nézték meg Móki kedvéért, aki erre az alkalomra csemegéstárról gondoskodott. Baghrir, halva és makhrud került rá, a Najima maradékaiból válogatta össze. A rajzfilmre – Piricske tiltakozása ellenére – meghívták Lipót tanárnőt, aki leszólta a ragacsos arab nyalánkságokat, és megígérte, a legközelebbi alkalomra túrós batyuval rukkol elő. Jó hangulatú, barátságos este volt, a tanárnő a film után áthívta a társaságot a lakásába, és Sarasate *Cigányvariációiból* játszott részleteket, megható igyekezettel. Udvariasan megtapsolták. Hegedűszó közben Téli Pál a tanárnő lemezgyűjteményét böngészte, és hogy elejét vegye a további hegedűjátéknak, feltette a *Veled is megtörténhet egyszer* című sanzont. Elandalodva hallgatták, aztán csendesen énekelték is, „...hogy sírsz majd egy régi perc után, s lehet, hogy reszkető kezekkel egy dalt kutatsz a néma zongorán... Ne szégyelld, ezt teszi az ember, ha könnyet ejtesz, vagy álmot kergetsz...” Bizonyára az emelkedett hangulat hozta, de Lipót tanárnő nagyvonalúan elővette a francia mentalikórt.

Piricske rúgott be elsőnek, de nem sok kellett neki. Ingujjra vetkőzött, kiállt a szoba közepére: figyelem, emberek, szolgálati közlemény! Bemutatkozott, mert talán nem mindenki tudja, hogy ő „Tamás apostol”. Meghajolt. Csak Téli tudhatta, miről van szó, mindjárt szemrehányást is tett neki, amiért eljárt a szája. Ettől Piricske összeomlott. A saját fejét öklözte, amiért olyan ostoba volt, hogy elpofázta a fedőnevét.

– Ezért lógni fogok, de megérdemlem – ismételtette. Végül úgy elszégyellte magát, hogy hazament.

Éjfél felé találtak rá, a konspirált lakás lábtörlőjén ülve. Elfelejtette a jelzőt, anélkül pedig tilos belépni a Banánligetbe. Segítettek neki lefeküdni. A sezlont ezúttal nem kellett kihúzni, Móki megengedte, hogy Téli Pál nála töltsze az éjszakát. Előtte fürödtek, együtt ültek be a kádba.

– Csak finoman, Darjuska! Nem kell sietni! – hallatszott ki Téli Pál ellágyult hangja, pár perc múlva pedig üvöltve énekelt, mint egy boldogságtól izzó bonviván, „az égen néma álló csillagok, a Földön csak te vagy és én vagyok...” Móki szakadatlan kacagása festette alá a dalt.

Piricske Tamás hajnalban lógó pöccsel nyitott be a félszobába. Felrázta a Móki oldalán hortyogó Téli Pált.

– Halálosan szerettem Főző Irént – mondta, és könnyezett.

(ravasz ringyó)

Irány a Fodrász utca! – adta ki a parancsot saját magának Piricske Tamás 1998. május 15-én, két héttel azután, hogy feltárult a szabadság nagykapuja. A Fodrász utcában állt a csoportfőnökség irodaháza. Azzal reggel a Banánliget konyhájában összeírták a sürgősen rendezésre váró kérdéseket, közülük az egyik éppen a konspirált lakás volt. Piricske aggódott, hogy fedél nélkül maradnak, Téli Pál viszont azon az állásponton volt, hogy a csoportfőnökség nyilván továbbra is fenntartja a Banánligetet, különben már kitétek volna a szűrüket. Piricskét ez nem nyugtatta meg.

– Jól van, tegyük fel, hogy fenntartják. De akkor miért nem kapunk évek óta se fizetést, se ellátmányt, se utasítást?

– Egyszerű. Nem kötnek mindent az orrunkra.

– A Roxrebel többet ér, mint az egész bútorzat. Gondolod, hogy veszni hagynák?

– A Roxrebel taccsra ment, nem kell senkinek.

– A K-telefon is süket, mint az öreganyám – legyintett Piricske. – Semmi nincs itt rendben, de zárjuk rövidre. Fogom magam, és bemegyek a központba.

– Csak úgy bemész? – csodálkozott Téli

– Bemegyek. Ezt nevezem én operatív gondolkodásnak. Irány a Fodrász utca!

Piricske Tamás egyedül vágott neki a városnak. Úgy érezte, harsány, kaotikus méhkasban csörtet előre, idegesítették a zajok, az, hogy szüntelenül minden rohan, kavarog és hangot ad ki körülötte. Az utcák, a házak nem voltak idegenek, mégis mintha tulajdon halála és feltámadása után járna arra, s valami láthatatlan hártya választaná el a való világtól. Az eltelt idő éppen az otthonosság érzését olvasztotta el. A Fodrász utca sarkán még ott zöldellt a park, a játszótér helyén azonban négyméteres emlékmű magasodott, barlangkőből faragott karcsú kérdőjel. A háttérret keretező bérházak ugyanolyan szakadtak voltak, mint régen.

Az irodaházhoz érve lágy áramütés simított végig a testén. Feltekintett a mázas kerámialapokkal kirakott homlokzatra, és megállapította, semmi nem változott. Azaz valami mégis: a kapu mellett réztáblát vett észre. Ez állt rajta: RIGÓ PIROSKA TOVÁBBKÉZŐ BÁZIS. Azelőtt nem volt kiírva semmi, úgy látszik, újabban a csoportfőnökséget is konspirálják. Akadálytalanul bement, őrség sehol, eligazító portaszolgálat sehol. Úgy látszik, itt is új szelek fújnak már! A páternoszter állt, kénytelen volt gyalog felkutyagolni. Üres lépcsőházban, kongó folyosókon haladt, de azért az olajzöld fal és a kesernyés egérszag ismerős, sőt otthonos volt. Az első emeleti büfé megszűnt, helyét a Rigó Piroška életét bemutató állandó kiállítás foglalta el. Piricske futólag rápillantott

a tárlókba helyezett röplapokra, egy pillanatra megállt, szemügyre vette Rigó Piroska kinagyított gyermekkori fotóját és közszemlére tett fekete esernyőjét. A második emeletre érve, gondolta, benéz egy kézfogásra Csirik Lojzihoz, a raktároshoz, de a raktár helyén konferenciatermet talált, félkörben elhelyezett széksorokkal. Megállapította, jót tett az emeletnek az átépítés. Tágasabb, barátságosabb lett.

A harmadikon még megvolt a 312-es szoba, csakhogy a számot és az őrnagy névtábláját eltávolították. Amikor benyitott Porzsolt őrnagy egykori titkárságára, tágas konditerembe jutott, ez annyira meglepte, hogy percek múlva jött rá, kiverték a falakat és összenyitották az emelet irodáit. Áporodott testszag uralta a levegőt. Piricske belépett, próbálta kitalálni, hol állhatott az őrnagy íróasztala, közben vette észre, hogy férfias kinézetű, uszkárfrizurás nő ült a fekvényomó pad szélén. Feszült rajta a tornadressz, még a hurkák is kirajzolódtak a dereka körül. Dőlt róla a veríték.

– Porzsolt őrnagyot keresem – közölte Piricske szelíden.

A nő ettől enyhe indulatba jött.

– Atyaég, miféle őrnagyot? Talán hadgyakorlatra jött? A mai konzultáció betegség miatt elmarad! Nem kapott értesítést?

– Nem kaptam.

– Az lehetetlen. Mindenkinek kiküldtem, ugyanis én vagyok itt a tanulmányi koordinátor!

– Tojok a konzultációra. Hol találom Porzsolt lyuksógort?

– Szórakozzon mással! Méghogy lyuksógor!

– A Banánliget miatt vagyok itt.

– Ja, a Banánliget miatt? Miért nem ezzel kezdte, papa! Keresse Afrikában! Kicsoda maga?

– Jó, hogy nem a fedőnevemet akarja tudni, ravasz kis ringyó!

A nő a levegőbe suhintott az öklével.

– Jeeeee! Tudja, még soha nem ringyóztak le. Köszönöm! Na, figyeljen, kisöreg, ha már idefáradt a konzultáció miatt, gyúrjon velem! Hozott felszerelést? – Körbemutatott. – Van itt minden. Próbálja ki a futópadot. Vagy súlyzózon. Tényleg van fedőneve?

– Nem fogja kiszedni belőlem.

– Azt maga csak hiszi. Bárkit szóra bírok.

Piricske közelebb lépett a nőhöz.

– Talán a kihallgatás a szakterülete az elhárításnál?

– Az elhárítás távol áll tőlem. A kiéhezett nők részlegnél vagyok.

– Húha, az valami új. – Piricske a fejét vakarta. – Talán akadnak közös ismerősök. Mátyusné Főző Irén neve mond valamit?

– Semmit.

– Saci mama, a büfés?

– Nem ismerem.

– Tüske Béla ügynök? Halhober lyuksógor?

– Hagyd már ezt a lyuksógort, felizgatsz vele! – A nő teknő alakúra formálta a nyelvét és kinyújtotta, aztán felpattant, átölelte Piricskét, és gyengéden harapdálta a fülcimpáját. – Egyetlen büfés sem hoz lázba, csak az örült szex. Megsúgom, egyedül vagyunk az egész épületben.

– Miért, a többiek hol vannak?

– Ne törődj vele, bébi! Inkább ugorj rám, gyalázd rommá a testem. Annyi lyuksógorod lesz, hogy egy tehervonatra se férnek fel.

– Sejtem, miről van szó. Ez valami próbatétel. Vagy ellenőrzés – mosolygott Piricske.

– Eltaláltad, hájas terminátorom – bűgta az uszkárfrizurás. Ágyékon marcolta Piricskét, mire az fájdalmasan felüvöltött, próbált szabadulni. Néhány-

szor erőteljesen a nő arcába csapott az öklével. Fröccsent a vér az orrából, az egyik metszőfoga az alsó ajkán lógott.

Piricske szaladt a folyosón, futott le a lépcsőn. A korlátba kapaszkodva függén vette a fordulókat, ahogy csak öreg csontjai bírták.

– Dögölj meg, te rohadék besúgó! Megtalállak! Megöllek! – hallotta maga mögött a nő kiáltásait. A visszhangzó szavak ide-oda pattogtak a sivár falak között, és a földszintre érve a bejárat küszöbén szétfolyva haltak el.

– Sose találsz meg, ringyó – zihálta Piricske néhány sarokkal odébb, hátát a házfalnak vetve.

(virágzó kaktusz)

Hui-Fen hetvenötödik születésnapján pokolgép robbant az Égő Bambusz bejárata alatt. Leomlott a portál, a járdát faltörmelék és üveg borította. Senki nem sérült meg, hajnalban még üres volt az utca. Huzag Pityu megvárta, amíg a rendőrség végez a helyszíneléssel, csak azután érkezett a falatozóhoz. Kipattant a fekete Audijából, lecövekelt a kiégett portál előtt. Értetlenül bámult, mint az illuzionista, aki elfelejtette, hogyan kell újra összerakni az elfűrészelt nőt. Úgy érezte, lassul a vérkeringése, fonnyad a húsa, terepszínű rövidnadrágja lecsúszni készül, citromsárga pólója – rajta fekete felirat: HA BESZÓLSZ, ELÁSLAK! – leolvad a testéről.

– Ha háborút akartok, megkapjátok – sziszegte gyűlölettel.

Hátul, az udvarról nyíló raktárban talált rá Hui-Fenre. Az illatos, bölcs ember magába roskadva ült egy zsák rizsen, Xiara az öreg pergamenszínű fejét simogatta, Ziencsi pedig a kezét fogta. Mindhárman könnyeztek.

– Kándár kán, Kándár kán! – siránkozott Hui-Fen, aztán megesküdtött, hogy nem fizeti ki Huzagnak az utolsó kétezer darab pidan után járó részese-dést.

– Mé tyien, mé tyien – nyekeregte.

– Nem pénz. Semmi neked – tett rá egy lapáttal Xiara.

Huzag a földre köpött, gúnyosan nevetett.

– Velem baszakodsz, sárga tranyó? Imádkozz a majomképű istenednek, hogy ne szálljak ki a bizniszből, akkor aztán feldughatod magadnak az összes fingszagú tojást, bezzeg! – fenyegetőzött. Huzag akkor már az Égő Bambusz társtulajdonosa volt, a száznapos tojások terítését is magához vette, hogy minél hamarabb sínre kerüljön a drogbiznisz. – Kondor kán pedig jó barát, a robantáshoz semmi köze, de sejtem, ki tette. Egy nap alatt kiverem belőle a pénzt! Szent a béke?

– Gophí – suttozta az illatos, bölcs ember. Lehunyta a szemét – Szuván.

Xiara és Ziencsi egyszerre zokogott fel.

– Bácsika nem halni!

De bizony, halni. Hui-Fennek akkor már csak három hete volt hátra.

Huzag átkarolta a lányokat, próbálta őket megnyugtatni.

– Megmondom mi lesz, bogárkák. Újjávarázsolom a kajáldát. Törökös kaput kap, fölé építjük fehér csempéből a kétméteres tojást, vörös betűkkel ráírjuk: PIDAN PALOTA. Lesz odakint két ember sárkánynak öltözve, becsalogatják a hülye népet. Eddig tiszta? Izzítjuk a reklámot! Hozatok három pingpongcsajt Jiangcsu tartományból, háncsszoknyát adunk rájuk, lazán ütögetnek az asztalnál, amikor abbahagyják, megeszik a labdát. Vágjátok, miért? Nem labda lesz, hanem száznapos tojás. Óriási poén, bezzeg! Én találtam ki!

Xiara próbált fordítani, Hui-Fen a kezébe temette az arcát.

– Szionszo – mondta.

Ziencsi próbált ellenkezni, a falatozó maradjon falatozó, attól nem lesz palota, hogy ráírják.

– Dehogynem lesz! Menni kell előre, amerre a Nap világít! – magyarázta Huzag. – A pénz meg a simli tart itt össze mindent. Ha valamelyik megszűnne, bedőlne az ország. Én mondom, felpattanunk az aranyvonatra, és integetünk a sok süket lúzernek.

– Mé tyien – nyekeregte az illatos, bölcs ember, mire Huzag megfenyegette.

– Tele a tököm az öreggel. Borogassátok, különben kiszállok!

– Bácsika nagy bánat – próbálkozott Xiara, könnyörgő tekintettel nézett Huzagra, de akkor Ziencsi élesen sikkantott, mindenki összerezsent, nézték, hogy mi történt. Hát csak az, hogy meghallotta a kukás autó hangját, nyomban kirohant a raktárból. El Mariachi érkezett. Elintézte a sofőrnél, hogy úton a szemétkerakó telep felé tegyen kitérőt az Égő Bambuszhoz. Tudta, hogy a robbantásban senki nem sérült meg, de látnia kellett Ziencsit, aki kiköpött hasonmása volt Carolinának a *Desperado* című filmből. Senki nem nézte kínainak a sötét bőré, szénfekete hajú, telt fenekű lányt. Kínai anyától született, de az apja mexikói volt, Nocolás Obispo gitárművész. Sanghaji vendégjátéka alkalmával nemzette Ziencsit, akinek tizenkilenc éves korában menekülnie kellett Sanghajból, mert a Füstölő Mester triád egyik vezetője szemet vetett rá, ágyasává akarta tenni.

Amikor El Mariachi először meglátta Ziencsit az Égő Bambusz előtt, mint-ha ruhástól jeges vízbe merítették volna a testét. Közben a *La Cucaracha* szólt, tisztán fel lehetett ismerni a dallamát.

Porque no tiene, porque la falta...

Bent a raktárban Huzag Pityu folytatta az új stratégia ismertetését.

– A szakácsot lapátra teszem. Vége, nincs több ragacsos kutyakaja. Csak pidant árulunk. Kétféle pidant. Lesz a normál bűztozás, és lesz pirosra festett húsvéti pidan, de abból csak azok kapnak, akik bemondják: Pityesz küldött. Ez a bizalmi jelszó, csak törzsvevőknek. Pityesz én vagyok, a muterom hívott így, kurva ideges voltam tőle. Lesz harmadik fajta pidan is, de az nem pidan, hanem hugyozós szaniao baba. Abból is csak az kaphat, akit Pityesz küldött.

Hui-Fen és Xiara egyszerre kapta fel a fejét.

– Szanio baba?

– Nyugi, kapkodni fogják. Ha valaki százat kér, adtok neki százat, ez parancs!

El Mariachi és Ziencsi percekig csókolóztak a 420 lóerős szemétkgyűjtő autó orrának dőlve. A bémészködők egy idő után már őket nézték, nem a falatozó romos portálját. Attól a szenvedélyes csóktól kisütött a nap, ezüstös fény ragyogott fel, megélenkült a langyos szél, szemük, szájuk tele lett a felkavart sivatagi porral. Már nem a szemeteskoksinál álltak, hanem a Calle Pueblán, rozzant viskók között. Carolina még így, piszkosan, fáradtan is olyan gyönyörű és tiszta volt, mint a szentkép a Santa Aguada-templom oltárán. El Mariachi hátralépett, csodálta a lány porlepte barna bőrét, törékeny vállát, hófehér fogait, kuszált fekete haját, tépett zöld ruháját.

Gyönyörű vagy, mint a virágzó kaktusz – mondta neki, de érzélem nem látszott az arcán, csak a szeme mosolygott.

Esküdj meg, soha nem hagysz el! – kérte Carolina.

A közelben lövés dörrent. Réműlt kiáltások hangzottak.

A lány felsikoltott, arcát elborította a réműlet. El Mariachi megragadta Carolina kezét.

No tengas miedo! – vetette oda a szája sarkából.

Az egyik konyhá falához lapultak. Amikor elcsendesedett a környék, óvatosan elindultak az országút felé.

El Mariachi már javában Mókinál lakott a Banánligetben, amikor először látta Ziencsit. Döntő pillanat volt. Attól kezdve munka után naponta megjelent az Égő

Bambuszban, hogy belenézzen a lány fekete szemébe. Minden alkalommal tava-szi tekercset evett fafülgomba salátával. Ha kevés volt a vendég, Ziencsi ráért, összehajoltak, halkán beszélgettek. A szép szemetes szívesen mesélt magáról, azt akarta, hogy Ziencsi megismerje, mindent tudjon róla. Egy napon aztán bevalotta a lánynak, hogy beleszeretett. Ziencsi egy árva szót sem értett az egészből. Bálint is így volt ezzel. Hallgatta a lány rekedtes, szívhez szóló hangját, itta a szavait, de fogalma se volt, miről lehet szó. Ziencsi a sanghaji wu dialektust beszélte. A szerelem előtt ez sem volt akadály, sőt, a rejtélyek csak fokozták a vonzalmat. Úgy érezték, egymásnak születtek, egyformán látják az élet minden zugát. Naponta közelebb kerültek egymáshoz, végül elérkezett az idő, amikor már elviselhetetlen volt a másik hiánya. El Mariachi ekkor határozta el, hogy szakít Mókival. Fájt neki, hogy meg kell tennie, vagy talán pontosabb, ha azt mondjuk...

(utolsó kívánság)

...a másik fájdalom fájt neki. A lelkiismerete azonban nem tudta elviselni a kettős játékot, a vele járó bujkálást, hazudozást. Nem akarta Mókist becsapni, így csak egyfelé vezethetett az útja.

Vasárnap történt.

Vaksi reggelre ébredt a város. Elapadt a fény, nehezen világosodott ki. Fekete vattatömeg lógott az égről a háztetőkre, reménytelenül szitált az eső. Piricske még aludt, Téli Pál keresztretjvény felett görnyedt a konyhában, Móki pedig bevonult a fürdőszobába, vizet eresztett a kádba. Bálint megvárta, míg bebújik az organikus csokoládés fürdőhab alá, aztán bement hozzá. Semmi felvezetés, magyarázkodás, kereken megmondta, van valakije, részéről ennek a kapcsolatnak vége. Elköltözik. Szép volt, jó volt, ennyi volt. Móki érdeklődve hallgatta, érzélem nem látszott az arcán, mintha nem is róla lenne szó, aztán ordítva bögni kezdett.

– Látod, még ezt a szaros kis életemet is megsíratom – mondta percek múlva, amikor a kitörés csillapodott. A vonásai szétestek, könnyben ázó szemeit El Mariachira emelte. Kapkodta a levegőt. – Nem akarok tovább élni.

– Rossz ötlet. Soha ne dönts, amikor szomorú vagy. Az öngyilkosság az erősek fegyvere, te pedig gyenge vagy, mint a ma született hópihe.

Ettől Móki még jobban magához tért, már nem csalódottság, hanem düh festette az arcát.

– Aljas vagy. Minden férfi aljas. Nincs bennetek együttérzés.

– Annyi azért van, mint bármelyik állatban, de a génjeit senki nem seperheti a szőnyeg alá!

– Ezzel takarózol, rohadj meg!

– Ha már itt tartunk, benned nincs együttérzés – mondta El Mariachi, és elnézően mosolygott hozzá. – Csúnya dolog újtát állni más boldogságának. Ennél több megértést vártam.

– Ez most valami vicc?

– Mióta férfitvá értem, arra várok, hogy rátaláljak az igazira. Akit nekem rendelt a sors, akivel kéz a kézben másszuk meg a csúcokat. Ő az enyém, én az övé.

– Baszd meg a csúcokat!

– A csodát akarom megélni. Szenvedtem eleget, mert a vágy nem más, mint szenvedés. De most vége. Örülj velem, tüskés rózsaszál!

– Örömben bögök, mint egy kidurrint gumινό, akinek teleszarták az önbecsülését. Hálás vagyok, hadd adjak egy puszikát a farkadra!

– Érzem a gúnyt a szavaidban.

– Csak nem képzeled, hogy kedvem van gúnyolódni?

El Mariachi szeme résnyre szűkült, félrebillent fejével méregette a lányt, aztán lehajolt hozzá, gyengéden megfogta az állát.

– Vannak pillanatok, bonito, amikor lépni kell!
 – Ez most olyan?
 – Si!
 Móki libabőrös lett.
 – Van benned valami félelmetes.
 – Még most is bénító hatással vagy rám. Kérhetek valamit?
 Móki eltűnt a kádban a hab alatt, aztán kiemelkedett.
 – Minden kívánságod teljesítem.
 – Utoljára még repüljünk a Napba!
 El Mariachi ledobálta a ruháit, széttárta a kezét. Készen állt.
 – Ugye, nem arról van szó, hogy dugni akarsz?
 A fiú bólintott, marokra fogta a heréit.
 – Ha jól értem, éppen meghalni készülsz. Hol van az előírva, hogy az élve maradóknak utolsó kívánságát nem lehet teljesíteni?
 – Te bűdös, kukás állat! – ordította Móki.
 A kádban állva toporzékolt, jajgatott, a szappantartót belevágta a tükörbe. Piricske és Téli lepedőbe csavarva vitték be az ágyára, próbálták nyugtatni.

El Mariachi két nap múlva a Hólyag utcában talált megfelelő albérletet. Éppen Ziencsihez tartott az Égő Bambuszba, amikor megszólalt a telefonja. Dr. Porpáci Pál, a polgármesteri hivatal aljegyzője kereste.

– A lányom miatt hívom, az ő készülékéből írtam ki a maga számát. Tudunk most beszélni?

– Tudunk.

Kapualjba húzódott, a földre tette a gitártokot, benne a Ziencsinek vásárolt csokor virággal.

– Nézze, tisztában vagyok vele, abszurd, ha egy apa belefolyik a felnőtt lány szerelmi ügyeibe, de megnyugtatom, okkal teszem. Nem tartozik rám, mi történt maguk között, de az én Mókim teljesen ki van borulva. Napok óta nem jár dolgozni, nem eszik, nem iszik, nem beszél, reggel óta a földön fekszik, és folynak a könnyei. Sokkos állapotban van, a feleségem kihívta az orvost.

– Elmondom, mi történt.

– Nem érdekel, magánügynek tekintem. Nem húzom az időt, a tárgyra térek. Ajánlatot teszek. Ha jól tudom, maga szemetes.

– Inkább köztisztasági dolgozó.

– Rendben, legyen az. Egy apa számára semmi nem drága, ha a gyermeke boldogságáról van szó. Persze Móki már nem gyerek, de amíg élnek a szülei, addig mindenki gyerek. Magának élnek a szülei?

– Igen, élnek. Vidéken.

– Na látja! Gondolom, a kukásoknál nincs csillagászati jövedelme, amúgy is egyre drágább az élet, szóval kapna tőlem egy bizonyos összeget. Senki nem tudna róla, csöndesen megjelenne a bankszámláján. Mit szól hozzá?

– Miért kapnám?

– Hogy rendezze a kapcsolatát Mókival. Azt akarom, hogy talpra álljon, nevéssen, boldogan röpködjön. Menni fog?

– Hűha. Elég váratlan ajánlat.

– Uram, a szerencse mindig váratlan. Szóval, mennyit ér ez meg magának?

– Hirtelen nem is tudom. Az ilyesmi nem olcsó.

– Ne játssza nekem az eszét! Mennyi?

– Huszonkét millió.

A telefonból szuszogás hallatszott, dr. Porpáci mérlegelte az összeget.

– A húzat felejtsem el, kis barátom. Legyen kettő – mondta rekedten.
 – Küldje el SMS-ben a bankszámlája számát.

- Tényleg komolyan gondolja?
- Ezen a ponton a jegyző kiesett a szerepéből.
- Mégis mit hittél, bezzeg? Hogy áprilisi tréfa?
- Na, ide hallgasson! Tudja, kivel beszél? El Mariachi vagyok!
- Dr. Porpácit ez váratlanul érte, egy darabig idegesen szuszogott.
- Nem Nyeső Bálint? – kérdezte elbizonytalanodva.

(illegális kifőzde)

Az ellátmány utolsó darabját, a vastartaléknak félretett húszdekás sűrített paradicsomot 1989. május 27-én délben ették meg, felhígítva, levesnek. A tiltott K-vonalon próbáltak kapcsolatba lépni a csoportfőnökséggel, de a készülék soha nem adott vonalat. Azaz egyszer igen, akkor kétszer kicsöngött, aztán szagatott sípolásra váltott, végül süketté vált.

- Ez jelent valamit – gyanakodott Téli, de Piricske leintette.
- Azt jelenti, hogy rossz a vonal. Majd kijavítják.
- Szép kilátások... A hazát védjük, és éhen halunk.
- Én nem. Túléllek, elvtársam! – nevetett Piricske.

Ahogy fogyott az ételmük, egyre többször nyúltak Piricske mama lekvárjaihoz és befőttjeihez. A cukros étrendtől látványosan hízni kezdtek. Egyébként nem nagyon aggódtak az ellátás miatt. Tudták, hogy homokszem került a gépezetbe, átmeneti üzemzavar lépett fel, de a Banánligetben folyó munkáról többen is tudnak a csoportfőnökségen, elsősorban persze maga Porzsolt őrnagy, aki gorombább egy légiós őrmesternél, de tűzbe megy az embereiért. Ez minden aggodalmat eloszlat, a jövőre nézve pedig megnyugtató.

Az öltözködéssel nem sokat bajlódtak, főleg alsónadrágot viseltek, az volt a legkényelmesebb. Móki elköltözése után fedezték fel, hogy a lány a szekrény tetején felejtette a varrodobozát, ez kapóra jött. Néhány ruhadarab menthetőnek látszott, azokat javígtatták, fércelgették. Téli Pál akkor vette elő ruhatarának féltett, kultikus darabját, a kihasadt hátú lila zakót. Még „Áfonyától” kapta ajándékba, együtt vásárolták a debreceni Szivárvány áruházban. A háta az ügynökszálláson hasadt ki, falból kiálló szögbe akadt. Téli most bevarrta a szakadást sárga cérnával, lila nem volt Móki dobozában. Olyan boldoggá tette a zakó, hogy napokig le sem vette. Piricske az ingeit alakította rövid ujjúvá, mindről levágta a rongyos mandzsettát.

– Ezek a szovjet puplingek még most is jól néznek ki – mondta elégedetten.

– Nekem sose volt puplingem. Nem urizálok, mint egyesek – vetette oda Téli, mire Piricske a sarokba vágta a varrodobozt. Az utóbbi időben egyre ingerlékenyebb lett, minden alap nélkül dühbe gurult, csapkodott. Ezzel szemben Téli Pál kegyetlenkedő természetére valló arcvonásai észrevehetően szelídültek, sőt, a szemében olykor megcsillant a jóság.

A napok akkoriban eseménytelenül teltek, gyakran fulladt unalomba a huszonnégy órás szolgálat. Heller Albert lakásában semmi feljegyzésre érdemes nem történt, a látogatók elmaradoztak, csendes életet élt, semmi gyanúsat nem művelt. Úgy tűnt, elment a kedve a forradalomtól, már nem akarja megdönteni a fennálló rendet. A nap legnagyobb részében távol volt, esténként álló lámpát vitt az asztal mellé, és órákig ült a sakktabla fölé hajolva. A *Száz cseles végjáték*ból játszotta le a partikat. A Roxrebel segítségével kitűnően el tudták olvasni a könyv címét.

Lipót tanárnő, azaz a „Fűvós” a homályos háttérű, de hivatalosnak tekinthető utasítás birtokában Medárd napján tökfőzeléket és zúzapörköltet főzött, zsúr-

kocsira pakolta a lábasokat, és áttolta a Banánliget ajtajához. Többször kopogott, de nem engedték be. Utóbb már ököllel dörömbölt, akkor az ajtó mögül végre megszólalt az egyik dr. Pávai.

– Nincs itthon senki!

– Nagy kár, mert küldeményt hoztam a senkiknek – válaszolta elszántan a tanárnő. – De vissza is vihetem.

– Miféle küldeményt?

– Jöjjön ki, nézze meg!

– Halljam a jelszót!

– Jaj, ne bosszantson!

Odabentről suttogás hallatszott, aztán feltolták a levélbedobó nyílást, egy szempár szegeződött a küldeményre.

– Ez a küldemény? Lábasok?

– Ebédet hoztam. A „Karmester” küldi.

– Ki az a „Karmester”? Talán maga?

– Én a „Fúvós” vagyok, a tápláló anya.

– Ez valami jótékonyági női zenekar, vagy mi?

A tanárnő fiatalosan felkacagott.

– Nahát, zenekar! Maga igazán jópofa ember!

– Mi az ebéd?

– Tökfőzelék zúzapörkölttel.

– Gulyásleves nincs? Hozzon gulyáslevest!

Az ajtó mögül sugdolózás, fojtott vita szűrődött ki. A levélnyílás lezárult, majd ismét felnyílt.

– Egyen belőle, hadd lássam!

Lipót Erzsébet tokája idegesen hintázott, ahogy felkapta a fejét. Dacosan az ajtóhoz lépett.

– Szégyelljék magukat! Úgy nézek ki, mint valami méregkeverő?

– Nem úgy néz ki, azért gyanús – mondta az egyik dr. Pávai.

– Ne játssza az eszét, lyuksógornó! – tette hozzá a másik, mire a tanárnő vérig sértődött.

– Kikérem magamnak! Volt szerencsém! – csattant fel, és kis testét összehúzva visszatipegett a lakásba. Az ebéd a Banánliget előtt maradt. Csak délután vette észre, hogy minden étel elfogyott, a lábasokat elmosogatták és visszapakolták a zsúrkocsira. Másnap csirkelevest és fokhagymás pecsenyét, harmadnap tarhonyás húst vitt. A negyedik napon bableves és krumplis tészta volt a menü. Ekkor cédulát talált a zsúrkocsin: „Mikor lesz gulyásleves?” Másnapra lett gulyásleves. Piricske és Téli úgy gondolták, az ellátás váratlan megindulása és meglepően magas színvonala annak a jele, hogy a csoportfőnökség végre összeszedte magát, és megfelelő csatornákon ismét aktivizálja a külső munkán dolgozó operatív beosztottakat. Hálások voltak Porzsolt őrnagynak, aki nyilvánvalóan a háttérből vezényel, és hálások voltak a kotnyeles vénasszonynak, aki bizonyára fontos fogaskereke a titkos rendszernek, annak ellenére, hogy az idegeikre megy a falon átszűrődő hegedüléssel. Mindezt átgondolva felbátorodtak, és rendszeresen cédulát hagytak a zsúrkocsin, összeírták, mire van szükségük. Kenyér, kenőmájás, kolbász, szilvapálinka, borotvahab, vécépapír... Szinte naponta új kívánságlista került az elmosott edények alá. Lipót tanárnő – akiről a sasszemek még nem tudták, hogy ő Lipót tanárnő – lelkiismeretesen eljárt bevásárolni, cipelte haza az árut, és életében először érezte, milyen varázslatos érzés csapatjátékosnak lenni. Rádöbent, hogy a „névtelen hős” kifejezés egyáltalán nem üres lózung, hanem erőt adó kapaszkodó azok számára, akik vásárra viszik a bőrüket. Egyedül azt nem érezte igazságosnak, hogy a bevásárlásokra rámegegy a nyugdíja.

Néhány nap után vette a bátorságot, levelet mellékelte az ebédhez, pénzt kért a bevásárlásokra.

Piricske és Téli számára ez jó alkalom volt, hogy elővegyék konyhaszekrény fiókjába dobált érintetlen fizetési borítékokat, és számvetést készítsenek. Megállapodtak, hogy minden bevásárlást felesben állnak. Hamar kialakult a rendszer: „Fúvós” a Banánliget ajtaja elé tette a tele kosarat, benne a blokkot. A lépcsőházba visszahúzódva megvárta, míg beviszik, majd kisvártatva kirakják, benne a bevásárlás ellenértékével. Piricske és Téli kedélye látványosan javult, a munkakedvük is visszatért. A szabályzatnak megfelelően váltották egymást, újult erővel figyelték a folyton sakkozó Heller Albertet, valamint a ház kapuján ki- és belépő személyeket. Sok fotó készült, szaporodtak a bejegyzések az eseménynaplóban.

Közben a házban hízni kezdett a pletyka, mely szerint Lipót Erzsébet a harmadik emeleten illegális kifőzdét üzemeltet. Feljelentés nem történt, azonban Toncz Ervin, az egykori házbizalmi úgy érezte, végére kell járnia az adócsaló disznóságnak. Az enyhén parkinsonos öregúr – a hatvanas években a könyvkötők szakszervezetének társelnöke volt – engedély nélküli könyvkötőipart üzött a lakásában, főleg egyetemisták keresték fel a szakdolgozataikkal. Lipót tanárnő egyik délben azt vette észre, hogy Toncz Ervin a Banánliget ajtajánál áll, és rántott sajtot eszik a zsúrkocsiról, még a majonézbe is betunkolja. Legszívesebben felkapta volna az esernyőjét, hogy kupán verje a tolvajt, de nem volt hozzá bátorsága. Végül az történt, hogy kinyílt a Banánliget ajtaja, egy pizsamás alak lépett ki álarcban – Téli Pál volt az, konyharuhát kötött az arcára, csak a szeme látszott ki –, és gyorsan betolta a zsúrkocsit a konspirált lakásba. Toncz Ervin folytatta a nyomozást, ki akarta hallgatni Lipót Erzsébetet, de hiába nyomta a csengőt, a tanárnő nem nyitott ajtót, hanem kikiabált.

– Elnézést, nincs itthon senki!

– A kutyafáját. Sebaj, később újra megpróbálom – bosszankodott az öreg könyvkötő. Lenézett a függőfolyosóról az udvarra. Odalent Huzag éppen eladott egy újabb mikrohullámú sütőt, két nap alatt már a hetediket. Harmincöt darab szépséghibás, leázott darabot importált Ausztriából néhány fagyasztólada társaságában. – Eljött a te országod – nyugtázta a látványt Toncz.

(csend és madárfütty)

A konyharuhás megoldást először 1991. augusztus 4-én, vasárnap alkalmazta Téli Pál. Dél körül járt az idő, éppen Piricske volt szolgálatban. Odaát Hellernél családi ebéd zajlott, állambiztonsági szempontból érdektelen esemény. Készült néhány fotó az asztalnál ülőkről, klatty, klatty, de még a második fogásnál se tartottak, amikor Piricske elbóbiskolt a Roxrebel mögött. Arra riadt fel, hogy valaki a csengőt nyomja. Kibotorkált az előszobába. Téli Pál akkor már az ajtónál térdelt, próbált kilesni a felemelt levélbedobó nyíláson. Ketten várakoztak a Banánliget ajtajánál.

Újra szólt a csengő, hosszan nyomták.

– Tolóházi vagyok, nyissanak ajtót!

Tolóházi alosztályvezető Porzsolt őrnagy egyik bizalmasa volt, de miután nem ismerte se az egyezményes kopogást, se az aktuális jelszót, nem nyílt ki előtte az ajtó.

– Elnézést, Tolóházi elvtárs, mindketten ismerjük az előírást. Nem engedhetem be – szabadkozott Téli Pál.

– Helyes! Utána simán ránk húzza a fegyelmet – vélte Piricske, de Tolóházi nem tágitott. Benyomta a levélbedobó nyílás fedelét, és odahajolt.

– Elvtársak! Ne tartsanak fegyelmitől, már nem vagyok százados. És ne elvtársazzunk, ha kérhetem. Itt van velem Mátyus Géza kolléga, persze nem kolléga, csak majdnem. Irénke férje, ugye. Emlékeznek Irénkére?

– Emlékszünk – mondta Téli. – Láttuk szétloccsanni a járdán.

– Erről van szó. Közel állt hozzánk, tiszteltük. A kedves férje azért kérészt meg, hogy beszélgessünk Irénkéről. Na, gyerünk, nyissák ki!

Téli gondolkodott, kérdőn nézett Piricskére, aki szerint nem dekonspirálhatják az arcukat egy idegen előtt. Ez a szabály, Tolóházinak meg kell értenie.

– Nem babra megy a játék, a bánatos istenit neki! Nem érdekel, hogy százados! Tőlem lehet birodalmi marsall is! – kiáltotta Piricske az ajtó mögül.

A százados Mátyus Gézához fordult.

– Látja, Mátyus elvtárs, ezt nevezem én elkötelezettségnek. Hitből táplálkozó hűségnek. Kérem, ne sírjon, férfiak vagyunk. Higgyc el, nagyon szereték, tisztelték Irénkét. A saját szemükkel látták kiugrani az ablakon. Az ilyenmi mindenkire hatással van.

Hallani lehetett, ahogy Főző Irén férje zokogásban tör ki.

– Sajnáljuk – mondta Téli az ajtó túloldaláról.

– Mátyus elvtárs látványpékségben dolgozik, a nép kenyerét süti – magyarázta Tolóházi, de Mátyus kiigazította.

– Nem vagyok pék, kérem.

– Nekem azt mondta, látványpék. Félreértettem?

– A Dolorem kegyeleti szolgálatnál vagyok. – Mátyus Géza hosszan fújta az az orrát. – A központi sírkertben van az irodánk. Drága jó Irénkém szeretett odajárni a csend miatt. Csend és madárfütty, ezt a kettőt imádta. Most aztán örökre megkapta. – A férfi ismét felzokogott, Tolóházi nyugtatni próbálta.

– Az egész csoportfőnökség osztozik a fájdalmában, de most szedje össze magát.

Lipót tanárnő elérkezettnek látta az időt, hogy a résnyire nyitott ajtaja mögül a függőfolyosóra lépjen.

– Segíthetek? Pávaiékat keresik?

– Miféle Pávaiékat? – hökkent meg a százados, de gyorsan észbe kapott.

– Igen, Dr. Pávaihoz jöttünk.

– Melyikhez? Mert ketten vannak.

Mátyus Géza a szemét törölgette.

– Ki az a dr. Pávai?

– Ne törődjön vele. Mind a két Pávaihoz jöttünk, és kész.

– Sose gondoltam, hogy egyszer szegény Irénkém kihűlt lábnyomain fogok járni – sóhajtott Mátyus.

A tanárnő egyre gyanúsabbnak találta a két embert.

– Elutaztak nyaralni, de hagyhatnak nálam üzenetet – mondta. – Én képviselem őket.

– Nyugodtan tessék hazamenni, elintézzük, nem kell hozzá a néni – próbálta a kényes helyzetet megoldani Tolóházi, de ez csak olaj volt a tűzre.

– A néni nem megy haza, hanem rendőrt hív – közölte Lipót tanárnő. Farkasszemét nézett a volt századossal. – Miért sír az az ember? Fenyegetik? Kibrabolták?

Ez volt a stratégiai pillanat, hogy fel kellett tárulnia a Banánliget ajtajának. Piricske és Téli kiléptek a küszöbre, arcukat felkötött konyharuha takarta.

– Gyerünk! Jöjjenek be gyorsan! – mondta egyikük.

– Na, ugrás! – tette hozzá a másik.

(kata 5)

Sokszor jártam a Drót utcában. Előfordult, hogy be se mentem az 52. szám alá, de ha bementem, akkor se gyalogoltam fel mindig a harmadikra. Egyéb-ként nincs lift. Néhányszor jártam a pincében is. Lehangoló látvány! Rothadás és bűz. A kínaiak raktára rég a múlté. Az utóbbi években a lakók oda hordták le a lakásban keletkező sített, lomot. Láttam ott kidobott vécésészét, beszakadt ajtólapot, ablakkeretet, összetört csempékből emelt halmot, a nedveségtől málló, penészes bútorokat. Bevilágítottuk a pincét, és filmeztünk. Igazán látványos, de lehangoló képsorok készültek... Miről? A demokrácia szemétdombjáról. Elég bombasztikusan hangzik, de akkor is ez a véleményem.

Huzag Pityu lakásában most egy fiatal informatikus lakik a feleségével, két kislányával. Alig férnek el a szoba-konyhás harminc négyzetméteren. A fürdőszoba felújításakor találtak egy fényképet a mosdó feletti tükör mögött csúsztatva. Maguk se tudják, miért, nem dobták ki, eltették, most nekem adták. A fotó az udvaron készült, a pincelejárathoz. Az előtérben Hui-Fen látszik, szeretetteljes tekintettel néz a lencsébe. Minél tovább figyelem az arcát, annál kortalanabbnak látom ezt a különös kis embert, aki talán sem bölcs, sem illatos nem volt. Kafar és Gömrük a falnak támaszkodva isznak, köszöntésre emelik a sörösüveget. A jobb szélén Huzag Pityu vigyorog kínai kúpos szalmaalapban (hátról hajfonat lóg róla). Zömök férfi áll mellette, sajnos nem tudom, ki (talán Berettyó Flórián; meghalt már, a családja elköltözött), aztán balról még belóg valakinek a válla, karja és egy cserepes leander néhány ága. Dátumot nem írtak a fénykép hátuljára, csak körülbelül tudom megmondani, mikor készülhetett: talán 1998 nyarán. Arra gondoltam, fel lehetne használni a film plakátjához. Ha lesz plakát. Ma már nem készülnek moziplakátok.

A harmadik emeletet is meglátogattam néhányszor. Eláruljam, mi vonzott oda? Hát, nem a Banánliget – melleleg a konspirált lakás még ma is üresen áll –, hanem a bejárattól balra, a falon látható kép. Mintha ágas-bogas korallt festettek volna térdmagasságba. Sóskafezelék fröccsent oda 1998 őszén. Lipót tanárnő megszedült, elájult, és ahogy a földre esett, felborította a zsúrkozsit. Szétömlött az ebéd a gangon. A tanárnőt elvitte a mentő, megröntgenezték, de minden csontját épnek találták. Nem szeretnék valami lila ködben botladozó kékharisnyának látszani (ugyan ki akarna, hacsak nem a lila ködben ájuldozó kékharisnyák, haha!), de az a fröccsenés, illetve ahogy utána a sóska lefolyt a falon, csodálatosan szép freskót varázsolt a falra. Már nem smaragd-zöld, amilyen a mű születésekor lehetett, hanem ahogy a sóskaiban lévő oxálsav a vakolatba égve az évek során elhalványult, meghatározatlan, leginkább megfakult türkizbe hajló színt öltött. Amikor először megláttam, mindjárt arra gondoltam, hogy a kép Piricske Tamás és Téli Pál emlékét őrzi. Akár egy fejfa a temetőben. Mert nekik se sírjuk, se fejfájuk. Talán élnek, talán meghaltak, de szerintem egyik se. Felszívódtak a falba, ott, a Banánliget bejárata mellett. Nem tudom, melyik okos ember mondta, hogy a művészet olyan szemfényvesztés, ami az arcunkba tolja az igazságot. Hát erről van szó. Az a fakult korall maga az igazság a hamis díszletek között.

A Banánliget jobb oldalán lévő kétszobás lakásban (III. 3.) most egy német házaspár lakik, a férfi nyugdíjas teniszbíró. Lúdtalpas, nagy darab, ápolatlan ember. Elegük lett Németországból, nálunk telepedtek le, telente a nagyvilágban utazgatnak. A Banánliget működése idején ez a lakás üres volt. Lipót Erzsébet úgy tudja, a tulajdonosa tengerjáró hajón szolgált, évente talán egyszer jött haza néhány napra. Roskadásig pakolta a lakást régi porcelánokkal. A gyűjteményt az apjától örökölte, folyamatosan adogatott el belőle.

Odaát, a Drót utca 49. szám alatti bérházban nincs függőfolyosó. Heller Albert harmadik emeleti lakása a lépcsőházból nyílik. Mostani lakója (a neve elhallgatását kérte, ezt tiszteletben tartom) közigazdász, egyetemi tanár, szí-

vélyes és együttműködő. Beengedett a lakásba, szerintem tetszettem neki. Tréfálkozott, hogy a miniszter úr biztosan nem adta volna el a lakását, ha tudja, hogy jövök. A nap nagy ajándéka volt, hogy az egykori célszemély pozíciójából nézhettem át a Banánliget ablakára. Bizonyára túlságosan beleélttem magam a történetbe, de esküszöm, akkor ott úgy éreztem, rajtam a Roxrebel célkeresztje. A fejemre zoomolnak, és még a szempilláimat is megszámozzák egyenként. Hogy milyen érzés? Amikor aznap éjszaka kibotorkáltam a fürdőszobába, rettegtem, hogy torkon ragad egy nyirkos kéz.

(kis vidámság)

Ez történt egy hónappal a Kitörés Napja előtt, 1998. március végén.

Birizdó Lajos, a csoportfőnökség egykori futára szakállt növesztett, a haját előrefésülte, és drótkeretes szemüveget hordott. Úgy festett, mint egy konzervatív politológus, de nem az volt, hanem sofőr a Holiday csomagküldő szolgálatnál. Úgy alakult, hogy 1998 áprilisában a Drót utca 50. alá vitt küldeményt, és ha már ott volt, átsétált a szomszédba, ahol a járdától a kapualjon át az udvarig dübörgött a forgalom. Fürge kínaiak, mint a hangyák, papírdobozokat rakodtak le az utcán álló teherautóról, a hátukon szállították a ház pincéjébe. A kapu alatt cingár pasas dirigált. Terepszínű mellényt és strandpapucsot viselt.

– Hunháj, hunháj! – sürgette a rakodókat, közben hotdogot evett, kigyűrődött a mustár az ujjai között. Birizdó csodálkozott, hogy a Bundesliga-frizurás férfi képes enni a bűzölgő kukák közelében, még egy köteg csirkebél is hevert a földön.

Lassan jutott fel a harmadikra. Meg-megállt, rácsodálkozott az elfelejtett részletekre. A régi szép idők jártak az eszébe, egy kis nosztalgia csak ápolja a lelket. Kiszámolta, kilenc éve járt ott utoljára, takarítoszereket és konzerveket vitt a konspirált lakásba. A Banánliget ajtajánál azt fontolgatta, hogyan menti magát, ha esetleg idegen nyit ajtót, aztán habozás nélkül leadta a jelet. Emlékezett a kombinációra. Két kopogás, szünet, újabb két kopogás, szünet, három kopogás, végül tenyérrel egyetlen erőteljes paskolás.

Téli Pál nyitott ajtót, a fején műanyag zacskó feszült, alatta dolgozott a Muha-féle hajnövesztő gél.

– Doktor Pávai? – kérdezte fülig érő szájjal Birizdó Lajos.

– Fogjuk rá – válaszolta Téli, aki reggel óta a zsigereiben érezte, hogy törteni fog valami. Jobbra számított, csalódottan nézte az ajtóban álló idegent.

– Itthon van a társad, az a bűdös komcsi? Csomagoljatok, gennyzsákok! Nektek annyi. Letartóztatási parancsom van.

Piricske csoszogott elő a háttérből.

– Anyáddal szórakozz, Birizdó!

– Birizdó! Ez Birizdó! – ismerte fel a futárt Téli is. – Hogy fulladnál a saját véres szarodba, Birizdó! Remélem, a fizetésünket hoztad!

– Gond egy szál se, itt van a zsebemben.

– Visszamenőleg?

– Ja. Plusz a késedelmi kamatok.

– Hát, nem siettétek el! – Téli a fejével intett. – Na, bújj be! Üdv a Banánligetben!

Birizdó végigjárta a lakást, mintha hivatalos szemlét tartana. Piricske úgy érezte, magyarázkodnia kell.

– Néhány pohár és tányér eltört az évek során, az egyik serpenyő kilyukadt, három szék, az állólámpa tropára ment, az ablaktokból kirohadt a szigetelés, a szekrényajtó megvetemedett, nem lehet becsukni, amúgy minden megvan leltár szerint. Ha igény van rá, végigmehetünk rajta tételesen.

– Oké, de hol vannak a banánfák? – érdeklődött Birizdó. – Banánt se látok, pedig bekapnék néhányat.

– Egyet bekaphatsz tövig – vetette oda Téli.

– Jól jön egy kis vidámság – jegyezte meg Piricske. – Figyelj, Birizdó! Ez már nemcsak Banánliget, hanem az otthonunk. A szívünkhöz nőtt a fal minden repedése.

– Nem csak a repedések. A gázóra, a függöny, a vécédeszka, minden a szívünkhöz nőtt! – tette hozzá Téli. – Pedig érzelmi kérdésekről nem rendelkezik a szolgálati szabályzat.

– Érzelmek? Ugyan már – legyintett Birizdó.

– Az alvóügynökök egyszer felébrednek – szólt csendesen Téli, ettől Piricske ideges lett.

– Jó, de mi van, ha nincs időnk kivárni, és közben feldobjuk a pacskert? Marad a hősi halál a konyhában vagy a szobában.

– Vagy a klotyóban. Az se rossz – tette hozzá Téli.

– Irigyellek benneteket. A hősi halálnál nincs felemelőbb. Emléktáblátok is lesz valahol – nevetett Birizdó. – Amúgy mi a helyzet, gondoskodik valaki rólatok?

– Arról nem beszélhetünk.

– Hova jártok dolgozni?

– Hova járunk? A szobából a konyhába, meg vissza. Ember! Amíg nincs parancs, a Banánligetet nem hagyhatjuk el.

– Mázlitok van. Kimaradtok abból, hogy a szép új világot felzabálja a pénz. Piricske Birizdó elé állt, hájas képe szinte felragyogott.

– Helyben vagyunk. A sok duma helyett lássuk a fizetést! Ki vele az asztalra!

Birizdó Lajos a bambusz virágállványhoz sétált, leemelte a csipketerítőt a K-telefonról, a füléhez emelte a süket kagylót.

– Halló? Jelentkezem, őrnagy elvtárs... igen, ellenőriztem... rendben, értettem... a dolgozó nép hálás lesz... ismételje meg, őrnagy elvtárs!... Micsoda? Nem jár nekik egy huncut vas sem?... értettem, sajnálom... értettem, nem sajnálom... értettem, megmondom... viszont hallásra, erőt, egészséget! – Letette a kagylót. – Hát, ez van, fiúk. Az őrnagynak elgurult a gyógyszere. Visszavonta a kifizetést – Megkopogtatta az órája üvegét. – Sajnos rohannom kell. Még le kell szállítanom egy szobabiciklit.

Birizdó Lajos szinte menekült a Banánligetből.

Hallották, ahogy becsapódik az ajtó.

Téli Pál leült a sezlontra.

– Ennek a baszott baromnak nem áll jól a szakáll – mondta lehajtott fejjel. Egy darabig hallgatott, fátyolos, melankolikus hangon folytatta. – Hallja, Andrej Jefimics, e rácsok mögül küldöm áldásomat. Boldog vagyok. Éljen az igazság.

Piricske kiment a fürdőszobába, megállt a tükör előtt, kicsit szemeztek, méregették egymást, aztán így szólt magához.

– Becsüllek téged, Piricske elvtárs, mert mindig a talpadra esel!

Saját magát soha nem nevezte lyuksógornak.

(hóstit)

Vissza megint az utolsó naphoz!

Piricske Tamás a hajléktalan Rezső útmutatását követve a rakpart felé vette az irányt, hogy megtalálja és hazavigye az elbitangolt Téli Pált. Túrhetetlen, hogy a vesztébe rohan az a vén majom. Úgy látszik, az öregkori elhülyülés egyeseknél az önfegyelmet is kezdi lebontani. Ha Porzsolt őrnagy ezt látná,

magából kikelve ordítana. A folyó felé vezető hosszú utca végén belebotlott a Hűség Párt kétemeletes székházába. Ilyen véletlen nincs. Ezt a sors akarta így.

A kapu fölött így festett a félkörben elhelyezett felirat: HŰSÉG – MINT A VÉR!

A magasba lökte az öklét, és bement.

Még délelőtt, a párt toborzóját elhagyva, az Égő Bambuszban világosodott meg. Bedobta az első pohárka pajcsiut, és abban a pillanatban készen állt a fejében a követendő stratégia. Ha magasabb fokozatba kell kapcsolni a konspirációt, márpedig magasabb fokozatba kell kapcsolni, akkor más út nem lehetséges, be kell lépniük a Hűség Pártba. Egyszerű, de zseniális, mint a fakerék. Az ötlet örömeért kért még egy stampedli pajcsiut, azt maga Ziencsi tette elé. A háttérből El Mariachi mosolygott, feltartotta a hüvelykujját, mintha csak tudta volna, hogy Piricske fejében megszületett a fakerék.

A pártszékház portása – jó ötvenes, lapos orrú, tagbaszakadt férfi, bizonyára kiöregedett bokszoló – útját állta. Piricske félre akarta tolni, mire a portás mellbe lökte.

– Ne heveskedjünk, kérem! Hova, hova?

Piricske erre sípcsonton rúgta. A portás a falnak dőlve jajgatott, aztán kilépett a nadrágjából, hogy megnézze a rúgás helyét.

– Meg fog kékülni, a mindenit az agresszív fajtájának!

Piricske békülékenyen a vállára tette a kezét.

– Felejtsek el. Most már bemehetek? – kérdezte.

– Milyen ügyben?

– Esküt akarok tenni. Utána a társamat is hozom.

– Az kizárt. Nem fog menni, kérem.

– Majd éppen egy sityerák mondja meg, mi fog menni!

– Jól van, higgadjunk le – A portás visszabújt a nadrágjába. – Évente egyszer történik eskütétel, ezt írja elő az alapszabály. Kivétel nincs, felesleges próbálkozni. Hacsak! – A portás a lábát tapogatta. – Szerintem máris kékül.

– Folytassa! Hacsak...?

– Hacsak nem hajt végre hőstettet.

– Á, hőstett! Látja, ez érdekel!

– Hőstett eddig csak egyszer fordult elő. Egy Rothkugel nevű jelölt, más-különben kerékpárversenyző, Jézusnak öltözve kigyalogott a város határába, az Őshaza rétre, átvágta a drótkerítést, és besétált a szír–afgán hazátlanokhoz. Gerendákból ácsolt fakeresztet cipelt a vállán, végigvonszolta a tábor fő-utcáján, közben azt kiabálta pastu nyelven, hogy Allah kinyalhatja a seggét húsvét vasárnapján, déli tizenkettőkor. A látványtól lefagytak a sötét képűek. Mondja, maga minden portást megrugdos, vagy csak ellenem van kifogása?

– Folytassa! Utána mi történt?

– Soron kívül letehettem az esküt, megkaptam a bőrkabátot, az egyensapkát, a karszalagot. Az a bökkenő, hogy a vezetőség dönti el, mi számít hőstettnak, nem maga. Egyébként ez a Rothkugel jól ráfaragott, mert szörnyethalt. Telezabálta magát Depopulátorral, és az Összetartozás emlékversenyen bebringázott a szakadékbába. Kiskanállal kapirgálták össze.

– A karszalagról nem is tudtam.

– Pedig mutatós. Fekete alapon zöld lóhere. Ha annyira vágyik rá, vegye meg a shopban!

– Miféle shopban?

– A Hűség pártshopban. – A portás a háta mögé bökött. – A Gyászpompa utcában találja, az épület túloldalán.

Kilépve az utcára Piricske két torzonborz hajléktalanba botlott a pártház falánál. Bokáig érő esőkabátot és strandpapucst viseltek. Egymást túlkiabál-

va veszekedtek, közben egy mocskos műanyag zacskót rángattak, próbálták a másiktól elvenni. Piricske közeledésére pánikba estek, menekülőre fogták.

– Hé! Álljatok meg! Hőstett kell, görények! – kiabált utánuk, de hiába, ad-digra már eltűntek a szeme előtt. Jobb híján megszólított egy éppen arra járó házaspárt. Azok előre látták, hogy valami izgága alak hözöng a járdán, behú-zott nyakkal akartak átosonni a túloldalra, de Piricske lecsapott rájuk. – Állja-nak meg! Tudják, hogy hőstett nélkül nincs semmi! Hőstett nélkül megbasz-hatjátok az egész történelmet! Halljátok? Az meg olyan, mintha saját magato-kat basznátok rongyosra! Én mondom ezt, „Tamás apostol”. Ámen!

Csípőre tette a kezét, büszkén hordozta körbe a tekintetét a házak abla-kain, várta, hogy mi történik, de nem történt semmi.

– Látom, tele a gatyátok! – kiáltotta. Babakocsit toló asszonyt vett észre a pártház sarkánál. Odapenderült. – Mit szól, anyuka, tele a gatyája mindenki-nek! A kicsinek is? – kérdezte, aztán a gyerek fedőneve után érdeklődött. Te-átrálsan dobálta a karját, újabb járókelőkre vadászott. A babakocsis asszony önvédelmi paprika sprayt vett elő a táskájából, mire Piricske, amennyire da-gadt teste engedte, elfutott.

Rohant a rakpartra, hogy összeszedje Téli Pált.

(néma zenekar)

A liftben most is csellózott a pucér hermafrodita, talán ugyanaz, aki leg-utóbb, ebben Huzag Pityu nem volt biztos. Akadálytalanul jutott a legfelső szintre, senki nem próbálta megállítani, de Kondor kán rezidenciájára már nem jutott be. A kán Csődörrel üzent ki, hogy a saját két anyjára se kíváncsi, lenyomta a trombocitopénia, egy óra múlva teljes vércserén kell átesnie, kü-lönben kampó!

– A vércsere nem hangzik jól, bezzeg! – döbrent meg Huzag.

– A főnöknek lószar. Egy semmi! – pattintott Csődör az ujjával.

Huzag dolgavégezetlenül kullogott haza a Drót utcába. A ház előtt félre-húzta a parkolóhelyét foglaló óvodai faszékeket, beállt az Audival. Otthon megszabadult a narancssárga zakótól, a vajszínű nadrágtól, a fedora kalapot pedig felpörgette a konyhaszekrény tetejére. Kondor kánnal az átépített és újra megnyílt falatozóról akart tárgyalni, mert mégsem lett belőle Pidan Pala-ta, maradt Égő Bambusz. A kínai üzlettársak, Xiara és testvérei – az illatos, bölcs ember akkor már nem élt – ragaszkodtak az üzlet jól bejártatott nevé-hez. Huzag szerette volna elérni, hogy Kondor kán vásárolja ki őket, ugyanis állandósult a vita a szaniao gumibabák árusítása miatt. De ez még hagyján. A vágott szeműek hetente megjelentek a pincében, leltározták a száznapos tojásokat, emiatt nehéz volt a készlettel manipulálni. Pedig pörgött a biznisz, éjszakánként futószalagon töltötték a tojásokba a Phenomenont és a Depo-pulátort.

Huzag bezárkózott a fürdőszobába, nekilátott pénzt számolni, százezren-ként gurigákba gumizta. A dílerektől származó bevételt fedeles műanyag ko-sárba gyűjtötte, még annak idején az anyja vette szennyestartónak. Abban tartotta a revolverét is. Nem használta soha, de jó, ha van, legyen mihez nyúl-ni, ha gáz van. Aztán akadt még a szennyestartóban más is. Néhány mobilte-lefon, albán útlevél, kis tégely nyílméreg és két darab RDG1 típusú füstgránát. Az egyiket 1998. május 1-jén a Banánligetben használta el, a Kitörés Napján.

Előző este, április 30-án Lipót Erzsébet csengetett be Huzaghoz. Éppen por-nófilmet nézett, megállította, de amikor látta, hogy a zsebrakéta akar valamit, elindította. Erre a tanárnő ráfeküdt a csengőre, mégis kénytelen volt ajtót nyit-ni. Lipót Erzsébet benyomult a konyhába, és Huzag szemébe nézett.

– Hallott már arról, hogy segítsük a lebukottakat?
 – Itt nem bukott le senki. Mit ittál, bezzeg?
 – Egy kis mentalikórt.
 – Fúj. Na, figyü! – Huzag levette a polcról a pálinkát, két vizespohárba töltött belőle, utána felbontott két üveg sört kísérőnek. Köszöntésre emelte a poharát. – Dobjuk bőr alá, ráncos bébi!

A tanárnő éppen csak belenyalt a pálinkába, a sörhöz nem nyúlt.
 – Nézze, nem könnyű belekezdennem, pláne virágnyelven. Köt a titoktartás, ugyebár. Tudnia kell, én védőernyő is vagyok.

– A vak is látja.
 – De nem csak védőernyő, tápláló anya is.
 Huzag elnézően ingatta a fejét, elhatározta, hogy kidobja az agyhalott némbert, csak előbb megissza a sörét.

– Azt teszem, amit a „Karmester” elvár tőlem – folytatta a tanárnő, és jelentőségteljesen felemelte a mutatóujját. – Elkötelezett vagyok, de tiszteletben tartom mások elveit. Mindketten tudjuk, aki a zenekart fizeti, az mondja meg, mit játsszon. A „Karmester” a kotta, ha érti, mire gondolok. De egy ideje nem jelentkezik, a zenekar pedig elhallgatott. Tud követni?

– Tudom hát. Itt nem lesz se zenekar, se nyirettyűzés, felejtse el!
 – Nem volna szabad elkotyognom, de a vészhelyzet felmentést ad bizonyos szabályok alól. Tehát, én a „Fúvós” vagyok, a „Karmestertől” kaptam a direktívákat. – A tanárnő most beleivott a pálinkába, egy darabig köhécselt tőle. – Az történt, hogy a „Karmester” köddé vált, nyakig ülök a slamasztikában. Tudomásul vettem, dolgoztam tovább, akár egy angyal. Igen, uram, angyalnak kell lennie, ha valaki meg akar menteni két lelket, én pedig zokszó nélkül mentem őket a mai napig. Értékeli ezt valaki? Kilenc éve főzök rájuk, pedig nem vagyok fiatal, de tudom, a feladatot nem az életkorhoz igazítják. A tápláló anya is lehet ilyen vén szatyor, mint én. Próbáltam rendezni a viszonyokat. Egy darabig hetente kétszer-háromszor benéztem a Traviata presszóba, aztán a Mézeskalácsba, reménykedtem, hátha ott a „Karmester”, de nem volt ott soha. Elengedte a kezemet, magamra hagyott.

Huzag pálinkát töltött magának, felhajtotta, bontott még egy sört.
 – Király helyek, de a Mézeskalács lehúzta a rolót.
 – Járt oda?
 – Mit gondolsz? A környéken mindenütt törzsvendég voltam.
 – Akkor találkoznia kellett a „Karmesterrel”!
 – És mi van, ha találkoztam? – Huzag behúzta a sör felét. – Te vagy a „Fúvós”? Hát, bezzeg, most komolyan megleptél.

– Valójában vonós vagyok, de jobbnak látták a „Fúvós” nevet. – Lipót tanárnő úgy érezte, túljutott a nehezen. Megitta a kitöltött pálinka maradékát, levegő után kapkodott, az utolsó két korty felperzselte a nyelvcsövét. Megvárta amíg újra képes beszélni. – Huzag úr! A tápláló anya kér most segítséget. Legyen a mentőövem.

– Mi legyenek? Ha dugni akarsz, arra nem vagyok vevő.
 – Ne legyen közönséges. A szolgálatomat befejezettnek tekintem, a hazának többé nincs szüksége rám. Ha nem akarjuk, hogy az a két lélek hajlékuk önként vállalt börtönében enyészsen el, szabadon kell engednünk őket. Két életerős galamb, huss, szálljanak isten hírével. Nekik is jár a szabadság, rászolgáltak. Hallott már humanitárius kötelességről?

– Még nem, de tőlem mindenki oda repül, ahova akar – rántotta meg a vállát Huzag.

– Maguktól nem repülnek. Noszogatni kellene őket.
 – Noszogassa!

– Ne legyen elutasító, Huzag úr. Vegye úgy, hogy személyemben maga a „Karmester” fordul önhöz. Ő most is lát és hall bennünket – mondta a tanárnő. A két karját lágyan mozgatta, mintha szárnyak volnának.

Huzag elgondolkodott, láthatóan mély benyomást tettek rá a tanárnő szavai. Bedugta a kezét a nadrágjába, sóhajtozva markolászta az ágyékát, aztán megint pálinkát töltött a poharakba. Belenézett Lipót Erzsébet szemébe.

– Jól van, bezzeg, kezdjük előlről, de én is értsem!

(szagos remekírók)

Móki érkezése a Banánligetbe annyi kényelmetlenséggel járt, hogy Télinek ki kellett költöznie a félszobából. Ha kapott meghívót, Móki ágyában tölthette az éjszakát, de legtöbbször egyedül tért nyugovóra. Gombóccá gyúrt csipkebugyival a kezében aludt el a bambusz virágállvány melletti vackán. A bugyit szerette az orrához szorítani, azt mondta, jobb, mint az éteres kendő.

Az a bugyi aztán vándorútra indult.

A szakítás másnapján El Mariachi az egyik kollégájánál éjszakázott. Hajnalban, mielőtt munkába indultak, beállt a zuhany alá, elszámolta százig, közben zúdult a fejére a hideg víz. Ez felért egy jó alvással. Felvette az overallt, a kantár alá tűzte a munkakesztyűt, feltette a bézbólsapkát, amin ez a felirat állt piros betűkkel: SZEMÉTT NÉLKÜL SZEBB AZ ÉLET. Kinyitotta a gitártokot, hogy eltegye a szendvicseit, de benne találta Móki bugyiját. Búcsúajándék? Két ujjával felcsípte, meglengette, magába roskadt, döglődő madárnak látta. Megrendítette a látvány, letörte benne a reggeli lendületet. Az ablakhoz lépett, az üvegnek nyomta a homlokát.

Szürke pirkadatban hempergett az utca, mint valami loncsos, bűdös állat.

Még Acuñaiban történt. Az egyik viskó előtt vénasszonyt látott, arca, mint az aszálytól sújtott föld. Éppen quesadillát sütött, lehajolva fújdogálta a paraszat. El Mariachit megcsapta a piruló tészta karcos, mégis otthonos szaga. A vénasszony megérezte, hogy valaki figyel. Megfordult, az országút szélén álló El Mariachi felé nézett. Alighanem az jutott az eszébe, hogy eljött érte a halál, mert keresztet vetett, közben motyogott, kegyelemért fohászkodott. El Mariachi engedte a gitártokot, és ahogy földhöz ütődött, megzendült egy húr.

Az volt a szívdobbanás.

Édes hang szólalt meg a háta mögött.

– Jó reggelt, szép szemetes! Mit keresel itt, ahol a madár se jár?

– Téged kereslek mindenütt, so oliento! – válaszolta.

Megfordult, ott állt a lány, ragyogtak a kék szemei.

A vége az lett, hogy majdnem elkésett a munkából. Mire beért a telepre, már járt a 420 lóerős IVECO motorja. A diszpécser idegesen táncolt és fenyegetőzött a kocsik körül.

Móki elköltözése után Téli Pál nyomban hurcolkodott volna vissza, azonban Piricske kijelentette, ő költözik a félszobába, egyszer az életben neki jár az intim szféra. Téli engedett, mi mást tehetett volna? Kárpótlásul a kényelmetlen földi fészekből áttelepült a sezlónra, azaz települt volna, ha Piricske meg nem tiltja. De megtiltotta. A fateknőt a mama az életét kockáztatva szerezte neki a háborús vérzivatarban, idegennek semmi keresnivalója benne!

De hiszen ez már az új ágyad! A sezlónon már Rezső lakik, odafent a padlásfeljáró előtt!

Ne irigykedj, ne kötekedj, a mama új fateknőre cserélte a régit, joga van a fiát kényeztetni.

Neked minden ágy fateknő?
 Nem nekem, hanem a mamának! Szerinted ki kéne oktatnom?
 Finoman szólj neki.
 Nem visz rá a lélek. Nincs szívem kiábrándítani.

Téli maradt a földön, de aztán néhány éjszaka után felcsillant a remény, Piricske ugyanis rosszul aludt Móki ágyában. Nem tudott megbékélni az életét ellehetetlenítő idegen párakkal. A második nap éjszakáján ecetes ronggyal törölte át a falakat, az ágykeretet, a matracot, de amint kiszellőzött az ecetszag, visszatértek a hervadt nőstényillatok. Még tett egy kísérletet, szétszedte az orosz remekírók köteteiből épített éjjeliszekrényt, szerinte ugyanis a papír veszi be legjobban a szagokat. Kihordta a könyveket az előszobába, némelyiket Téli Pál orra alá dugta, tessék, szimatoljon bele, dől a pinaszag *A félkegyelműből*, de legjobban az *Anna Kareninából*. Eltelt még két keserves éjszaka, akkor Piricske feladta. Visszatért az új fateknőbe. Téli hurcolkodhatott Móki kihűlt helyére. A boldogságból csak a konyhaszekrényből előkerült bugyi és lila melltartó maradt. Téli Pál mindkettőt kultikus tárgynak tekintette, de Piricske ezt se hagyta szó nélkül.

– Mit nyalogatod ezeket? Az Irénke hatalmas melltartója, az volt a valami!
 – mondta, a hangjában nosztalgiával.

(tettenérés)

Mátyusné Főző Irén hadnagy is beszállt a forgóba. Ellátta a ráeső hatóság szolgálatot, és magához ragadta az eseménynapló vezetését. Akkor is ő ült a Roxrebelnél, amikor odaát Heller Albertnél öt nő és két férfi állta körül az asztalt. Sok papírlap hevert előttük, abból válogattak, nézegették, körbeadták. A sűrű takarásban nem lehetett megállapítani, miféle papírok. Főző Irén odahívta Piricskét és Télit, nézzék meg ők is, mert szerinte azok ott szórólapok, neki jók a megérzései. Még a függőnyt se húzzák el, olyan szemtelenek! Beleröhögnek az elhárítás pofájába! Piricske és Téli egyetértettek, odaát nyilvánvalóan szórólapok között turkálnak, mert ezeket az örökös bajkeverés élteti, az ellenséges kurva anyjukat! Erre Főző Irén felemelte a K-telefont (sejtelmük sem volt arról, hogy aznap működött utoljára). Egy ismeretlen vette fel, Porzsolt őrnagyot nem tudta adni, de Tolóházi századost igen. A százados meghallgatta Főző Irén helyzetjelentését, ígérte, hogy azonnal operatíván intézkedik.

A tettenérésnél gyönyörűbbet álmodni sem lehet.

Huszonhat perc múlva két zöld Škoda Favorit állt meg a Drót utca 49. szám előtt. Hat civil kipattant, eltűntek a kapu alatt, vágattak fel a lépcsőn a harmadikra.

Dörömbölés, kiabálás, azonnal nyissák ki!

Főző Irén szeme a Roxrebel keresőjére tapadt, Piricske és Téli egymás kezéből vették ki a BPC szovjet katonai látcsövet.

Odaát a falhoz sorakoztatták az öt nőt és a két férfit, az országos általános iskolai rajzpályázat zsűrijét. Lefényképezték, aztán összeszedték az asztalon szanaszét heverő százötven darab lapot, az országos általános iskolai rajzpályázat előválogatott anyagát.

Gyorsan, szakszerűen dolgoztak.

Na, elvtársak, ezzel faszán megvolnánk – mondta Főző Irén. Egész lénye felragyogott, úszott a boldogságban, szinte megszépült. Tánkra perdült a szoba közepén, közben levette a hatalmas melltartóját, és örömeiben a feje fölött pörgette.

(verkli szól az udvaron)

Uray Jánosnál megszólalt a csengő. Nem várt senkit, de ha várt, akkor is szorongott a csengőszótól. Azt szerette, ha a felesége nyit ajtót, de ő most nem volt otthon. Berettyó Flórián helytörténész állt a küszöbön. A hóna alatt dossziét szorongatott, művésziesen hosszúra hagyott haja szerteszét állt. Elújságot, hogy befejezte a könyvét, három évig dolgozott rajta. Szeretné, ha Uray lakótárs elolvasná. Amennyiben a forrásértékű mű elnyeri a tetszését, átengedi folytatásos közlésre a Ragyogás köztisztasági magazinnak. Ernyedten elbillent a hegyes feje, felmutatta a dossziét, rajta a mű címével: *Ecetfák alatt – a bérházudvar mint közösségi tér a XX. század alkonyán.*

– Most nem alkalmas. Jöjjön vissza máskor.

– Nem, uram, nem jövök, hiszen itt vagyok – válaszolta ellentmondást nem tűrve Berettyó, és benyomult az előszobába. – A várakoztatás ilyenkor sejtenként öl.

Uray legszívesebben kilökdöste volna a gangra.

– Egyezzünk meg abban, hogy majd elolvasom, de a téma nem vág a lap profiljába.

– Miért, mi a lap profilja?

– A városi köztisztaság. Ezt maga is tudja.

– Hogyne tudnám. De még többet is tudok! – Berettyó szeme ide-oda mozgott, nem tudta eldönteni, folytassa vagy ne, aztán folytatta. – A Ragyogás megrögzött hazudozó, félrevezeti a társadalmat, rohasztja az emberek tudatát. A manipuláció olyan aljas fegyver, mint teszem azt, a harci gáz. Rossz a példa. A harci gáz valamivel sportszerűbb. Ennek ellenére itt vagyok, tiszta szívvel hoztam a kéziratomat.

Urayt láthatóan szíven ütötte Berettyó Flórián véleménye.

– Manapság mindenki okostojás. Vajon miben hazudna egy könnyed hangvételű köztisztasági magazin?

– Na, persze, könnyed, amennyire a seggnyalás könnyed lehet. A helyi önkormányzat kivonult a szemétbizniszből, Kondor kán pedig bevonult. Elképesztő vagyon hullott az ölébe, de nem elég neki, kisajátította a lomtalanítást is, mellesleg abból jótékonykodik. Nehogy azt mondja, hogy erről még nem hallott.

– Az is baj, ha valaki jótékonykodik?

– Az állam vissza nem térítendő kölcsönrel pumpálta fel a Városhigiéna Részvénytársaságot, és ha ez még nem volna elég, a nyolcvanliteres kukák ürítésért minden évben külön pénzt szavaznak meg Kondor cégének. A kán mindenkit zsebre vágott, pusztítja a várost. Na, tetszik látni, erről nem szokott cikkezni a maga könnyed hangvételű köztisztasági magazinja!

– A Ragyogás nem politizál, nem az a dolga.

– Ez nem politika, édes uram – legyintett Berettyó. – Ez a húsba vágó élet. Mondok valamit. Arról kellene cikkezni, hogy olyan nép vagyunk, akinek nem való se a demokrácia, se a szelektív szemétygyűjtés. Úgy meghülyül tőle, hogy karosszékestől rakja be a nagymamát az üveges konténerbe.

– Már ne haragudjon, de hogy jön ez ide? – Uray ránézett az órájára. – Bocssásson meg, erre most tényleg nincs időm.

– Én is jónak magyarázom, hiszen Uray úr a régi, szép időkben a városi pártbizottság sajtóosztályán gyakornokoskodott, megtanulta a dörgést.

Uray ettől a közléstől valósággal megtört, magát is meglepte, mennyire nincs benne tartás. Megrántotta a vállát, mint akit az egész nem érdekel.

– Odáig süllyedt, hogy a múltamban turkál?

– Á, nem kellett turkálni. Mindenki tudja.

– Magyarázkodnom kellene?

– Jó ötlet. Magyarázkodjon.

– Zöldfülű voltam, a tagkönyvemem még meg se száradt a tinta. Semmibe nem avattak be. – Uray lehalkította a hangját, megfogta Berettyó karját, behúzta az előszobába. – Nagyon kérem, a családom előtt ne szellőztesse. Ma már az egésznek nincs semmi jelentősége, de a feleségem képtelen árnyaltan kezelni a kérdést.

– Nézze, számíthat rám, ha elolvassa a kéziratomat. Ezt vegye zsarolásnak.

– Rendben, hagyja itt a nyavalyás kéziratát.

– Megértem az indulatát, de élvezni fogja. Alapmű, sok lábjegyzettel. Ezt például ismeri? – Berettyó dalra fakadt:

*Verkli szól az udvaron,
tetejében egy majom.
Ruhája szenzáció,
párizsi kreáció!
Bezony, bezony...*

– A maga szerzeménye? – kérdezte Uray.

– Dehogy. Primitív, szomorú kis dallam. Gyerekkoromban gyakran játszották a kintornások a bérház udvarán. Amint megszólalt a zene, gilingalanggilingalang, tudniillik a henger tüskéi zongorahúrokat pendítettek, mindenki előbújt az odújából, papírba csomagolva dobálták le az aprót. Nagy idők voltak! Mi lett helyette? Kommunista karnevál. Most meg harsány bolondok háza. – Berettyó széttárta a kezét, jelezve, hogy a közönséges halandó nem tehet elene semmit, aztán nagyot fújtatott, a hasára szorította a tenyerét. – Bocsánat, de vízajtót szedek. Vészhelyzet van. Használhatom a vécét?

– Jöjjön, mutatom az utat – mondta ernyedten Uray főszerkesztő.

Várkonyi Kata megjegyzése

Nálam van Berettyó Flórián kéziratának egyik példánya, 366 oldal. Alapos munka, az udvari szőnyegporolásról külön fejezet szól. Az özvegyétől kaptam. Arra kért, találjak rá kiadót. Ismerősökön keresztül három kiadóhoz is beadtam, egyiknek se kellett. Ne is reménykedjek, mondták, kész ráfizetés. Senkit nem érdekel a bérházak, bérkaszárnnyák egykori szomorú világa, akik pedig átérték, nem olvasni akarnak róla, hanem el akarják felejteni.

Hát jó. De mi marad akkor a közelmúltból? Néhány mondat?

Én mondom, feldobta a talpát az ördög, aki a részletekben lakott.

Pótkérdés: az én filmemre is ez a sors vár?

(brazil homok)

Móki csak az elköltözése után másfél évvel adott életjelet. Az életjel egy levelezőlap volt, az oráni Santa Cruz erőd fotójával. Lipót Erzsébet postájával küldte a Bánánliget remetéinek. „Az örök nyárban az örök télre emlékezem. Porpáci elvtársnő” – ennyi állt a lapon. Téli Pál a telepátia bizonyítékának tekintette a küldeményt, ugyanis az éppen megfejtendő keresztrejtvénye egyik definíciója így hangzott: Orán híres erődje. Csak az utolsó két betűje volt meg. Téli tucatszámra vásárolta a rejtvénylapokat, egyet se dobott ki, amelyekkel végzett, elrakta. A félszoba egyik lemezládáját megfejtett és megfeneklett rejtvények töltötték meg. Sokat bosszankodott, amiért élő lexikonnak nézik, olyankor Piricskét zaklatta a kérdéseivel.

A *Holback girl* című dal előadója?

A Feröer-szigetek nemzeti madara?

Rövid életű szamizdat a '80-as évek elején?

Téli Pál akkoriban már nem az Opera utcai mélygarázsban dolgozott, hanem Huzag Pityu homokkal borított futballpályáját őrizte. Jó állás volt, rossz pénzért. A Drót utcában feleslegessé vált csirkebélárudát, a hírlapárus pavilont szállították a pályához, az lett az őrbódéja, ott szokott rá az unaloműző rejtvényfejtésre. A homokos pálya szépen jövedelmezett, élvonalbeli csapatok tartottak rajta edzést, mire az egyik végzett, érkezett a másik. Az ötlet Huzagé volt, a befektetés Kondor káné. Az Areia Atlantica nevű a dél-amerikai óriáscéget bízták meg, hogy ezer tonna homokot importáljon a Copacabanáról. Mindenki tudja, hogy Brazília a labdaművészek tucatjait adja a világnak. A Kondor kán–Huzag páros szerint a titok nyitja a riói strandhomok kisugárzásában rejlik, hiszen a Copacabanán az ifjúság reggeltől estig a labdát űzi. Az Areia Atlantica Rio de Janeiróból induló két óriás uszálya másfél hónap alatt érte el a horvátországi Pula kikötőjét, onnan teherautó-karaván szállította a homokot a pályára. Kondor kán húsz évre bérbe vette a lóversenyteret, ott terítették szét.

A Wilson-víztaPOSÓ névadójának foglalkozása?

A Knidoszi Aphrodité alkotójának neve?

Mit rendeztek 1989. augusztus 19-én Piuszpusztán?

A homokos pálya a drukkereket is vonzotta, legalább annyian látogatták a nyilvános edzéseket, mint a mérkőzéseket. Huzag vérszemet kapott, megvette a pálya mögötti Távúszó utca lebontásra kijelölt épületeit, letakarította a terepet, parkosított, végül könnyűszerkezetes épületet húzatott fel, az lett a Stopli sportkocsmá. Arról volt nevezetes, hogy féldecit is adtak a vendégeknek, ilyen máshol nem fordult elő, négy cent a szabvány. Négy centet csak a buzeránsok és a millerek isznak. A stampó örök! – ez volt Huzag jelszava. Bevezette a csapolt sört, és retro szendvics néven a hagymás zsíros kenyeret. Egy-egy erősebb napon, amikor egymás után három népszerű csapat tartott edzést, több ezer zsíros kenyér fogyott. Ennek híre ment. El Mariachi is a jó üzlet reményében kereste fel Huzagot, és Ziencsi nevében ajánlatot tett neki. Akkor már Ziencsi volt az Égő Bambusz üzletvezetője, a robbantás után nem sokkal Huzag eladta a tulajdonrészét, de továbbra is nagy tételben fermentálta a száznapos tojásokat. Ziencsi ajánlata arról szólt, hogy a Stopliban zsíros kenyér helyett kínáljanak tavaszi tekercest sörkorcsolyának. Meleg, ropogós, jó ízű, imádni fogja a nép!

– Ha fogyóban van, megcsörgetsz, húsz perc múlva itt a friss eresztés – ajánlotta El Mariachi.

Huzag kicsit gondolkodott, nekidől az Audijának. Elasztikus fekete tornanadrágot és rózsaszínű atlétát viselt, mint aki félidőben lelépett az öregfiúkosármeccséről.

– Ki a tököm hallott már kínai sörkorcsolyáról?

– Nézz körül, ember! Csak a pizza pörög, meg a távol-keleti. Aki mással próbálkozik, bedől. Te is bedőlsz! – El Mariachi kinyitotta a gitártokot, egy cetlit vett elő. Ez állt rajta:

TAVASZI TEKERCS MINDEN GÓLHOZ!

SÖR ÉS TEKERCS KÉT JÓ BARÁT!

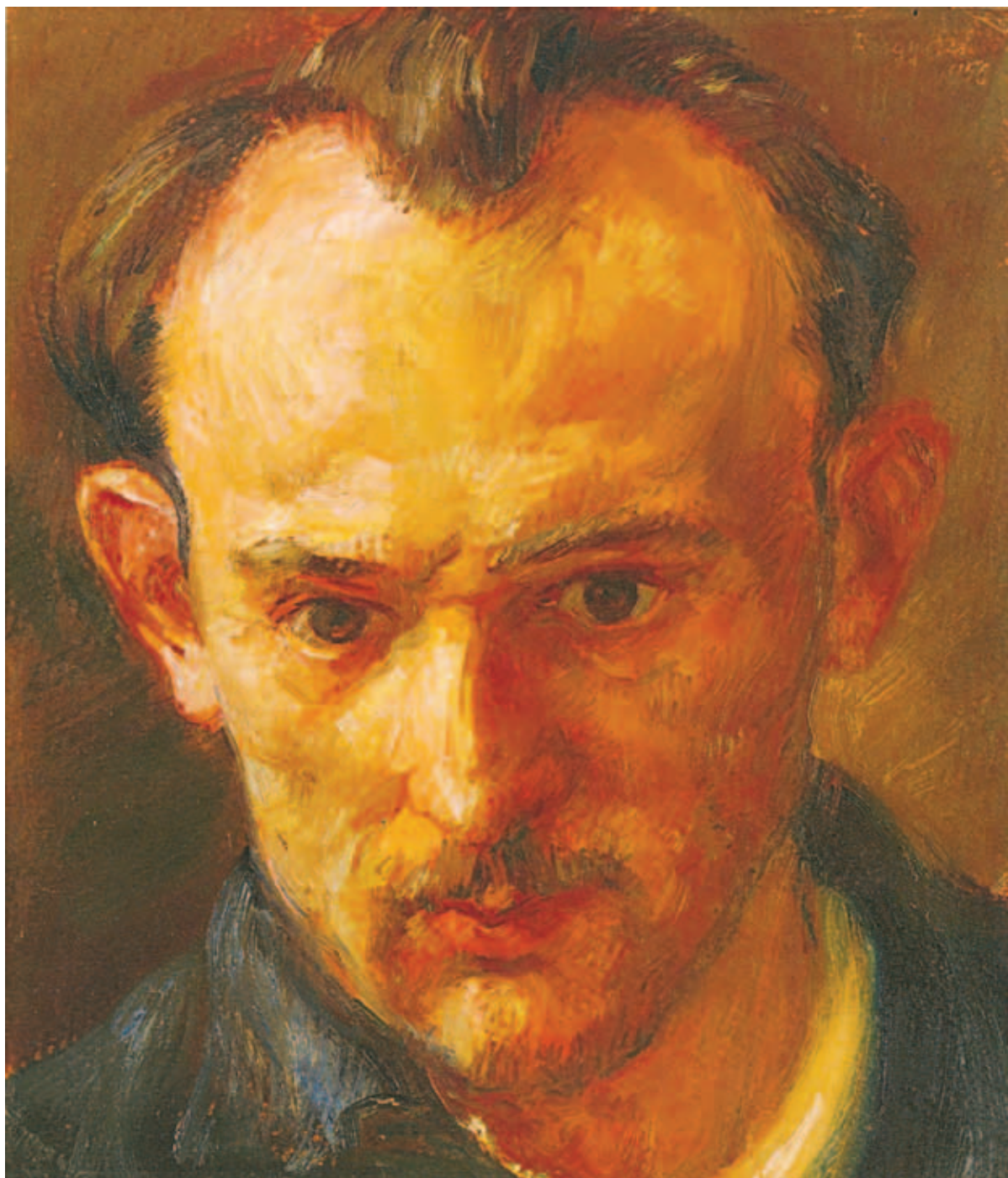
GYERE A STOPLIBA!

– Megcsináltatjuk óriásplakát méretben, kitesszük a kapuk mögé.

– Szívatsz, bezzeg? Milyen gólhoz adjam a tekercest? Itt nincs gól, nincs meccs, csak edzés!

Egy héten belül Huzag Pityu még egy ajánlatot kapott. Uray János kereste fel egy meg nem nevezett politikus megbízásából. Az illető, aki Kondor kán révén a szemétszállításban is érdekelt volt, tekintélyes összeggel szállna be az edzőpálya fejlesztésébe. Wellnessközpontot és szállodát építené mellé. Garantálja, hogy a beruházás zsíros támogatást kap a sportra szánt fejlesztési

NAGY PÁL, Önarckép, 1955

◀ **NAGY PÁL, Önarckép, 1950**

forrásokból. Sajnos nem adhatja az arcát hozzá, ha a sajtó kiszagolja, megszólal az üvöltő kórus. A sógornője fogadott fiának nevére futna, de sebjárásra szürke eminenciásként is nemes küldetés az élsport támogatása.

Tíz nappal később ismeretlen tettesek ellopták a brazil homokot. Az éjszaka leple alatt nyolc bobcat szakszerűen letakarította az egész pályát. Hova vitték, mire kellett, rejtély. Az öntudatlan Téli Pálra a Stopli sportkocsma mögött találtak rá, altatót injekciózta bele. Amikor felébredt, nem emlékezett semmire. Huzag azonnal kirúgta. Attól kezdve tengernyi ideje maradt a keresztretjvényekre.

– A tolvajok istene a római mitológiában? Vagy itt a másik, mi a nyavalya az osztrakon? Eszik vagy isszák? – kérdezte Piricskét, aki éppen a lábkörmét vágta a szétrongyolódott zseníliafotelben.

- Szállj le rólam – röffent oda.
- Pedig ezt be akartam küldeni.
- Minek?
- Kenyérpirítót lehet nyerni.
- Úgyse nyersz semmit. Inkább csináld meg a vécétartályt, megint folyik.
- Földet vissza nem veszünk! Ki írta?
- Hány betű?
- Tizennégy. A vége „éter”.
- Barométer.
- Mondom, tizennégy betű!

(kata 6)

Hazaérkezve vágni kezdtem a Mókival Oránban készült beszélgetést, közben eljártam interjúzni a szemtanúkkal, érintettekkel. Már aki kötélnek állt. Néhányan nem vállalták se az arcukat, se a nevüket. Volt köztük civil, de olyan is, aki korábban az elhárításnál dolgozott. Felpörgött a munka, három hét alatt tizenegy órányi felvétel gyűlt össze. Nagyobb része felesleges szöveg, ki kell majd hámozni a lényegét, vágni, szerkeszteni, satöbbi. Mit mondjak, ekkora kásahegytől összeomlottam. Szántó Gáspár, az én drága kis operatőröm tartotta bennem a lelket. Hálás vagyok neki. Gáspár arra figyelmeztetett, el kell döntenem, mit akarok, a történet íve érdekel, a kezdet és a vég, vagy inkább a Banánliget hétköznapijait tartom izgalmasnak. Mert minden dokumentumfilm rakoncátlan, vaskézzel kell mederben tartani. Ettől még jobban összeomlottam. A vaskéz soha nem jutott az eszembe, azt akartam, hogy áradjon ez a különös, de megtörtént eset. Másnap reggel éppen a konyhában kávéztam teljes letargiában, amikor megszólalt a telefonom. Gáspár hívott izgatottan. Éjszaka megnézte a Mókival készült megvágott beszélgetést. Szerinte bika erős anyag, gyorsan be kell fejezni. A saját filmjét szünetelteti, az *Anthropos – szép új világ* várhat. Most a legfontosabb, hogy én elkészüljek. Mellém áll, segít, teljes gőzzel előre!

Fel a fejjel, Katyesz, sínen vagyunk! (Újabban Katyesznek hívott, ettől kiütést kapok, de mindegy.)

(nőfaló professzor)

A Kitorés Napja után kiderült, hogy se Piricskét, se Télit nem érdekelte a város. Semmi nosztalgia. Ha kimozdultak, célra repültek. Piricske járt a csoportfőnökségen, Téli pedig az egyik vasárnap délelőtt felgyalogolt a hegyre, hogy meglátogassa az ügynökszállást, de nem engedték be, gyermekotthon működött az épületben. Sok idejük egyébként nem maradt a csatangolásra, a pinceraktárban töltötték a napjaikat. A szabadság utáni első hónapokban Huzag

szűkmarkúan mérte a szabad időt. Velős prédikációkat tartott a munkaerőkölcsről és a pénznek arról a tulajdonságáról, hogy nem adják ingyen. Munka után eljárhattak volna otthonról, de nem mentek sehova, legfeljebb a Drót utca végére, a boltba, és két házzal arrébb, a henteshez, ahol még lehetett főtt kolbászt kapni, mustárral, de nem voltak meglégedve, nem adtak elég vastag kenyérszeletet. Gondolkodtak, hogy televíziót vásárolnak, új hűtőszekrényre is szükség lett volna, a régi inkább csak folyt, mint hűtött, de végül nem vettek semmit. Hova vigyék, ha el kell hagyniuk a Banánligetet?

Esténként otthon ültek. Fél gőzzel, továbbra is váltott műszakban folytatták a megfigyelést. Ha odaát sötét volt a lakás, ők se gyújtottak villanyt. Szerettek a sötétben beszélgetni. Felemlegették Égető Fricit, a III/II-2 osztály ügynökét, aki sorra járta a városi nyilvános vécéket, hogy kiegészítse a fizetését. Az volt a trükkje, hogy távozáskor szólt a kis asztalnál ücsörgő néninek, hogy az egyik fülkében valaki elájult, belóg a feje a vécékagylóba. Vagy mutogatós van bent. Vagy lopják az ülökét. Amint a néni elindult a mosdóba, Égető fogta a műanyag tálkát, a zsebébe öntötte az aprót, és már ott se volt. Minden hónapban megváltoztatta a külsejét. Szolgálati parókát húzott, szolgálati bajuszt vagy szakállt ragasztott, és kezdte előlről. A néni mindig lépre mentek. Nem csoda, ha még többet akart, szemet vetett a női mosdóra, ott is bőven csilingel az apró. Mielőtt Égető Frici csatasorba állt, hogy lebuktassa a belső ellenséget, visszaeső zsebtolvajlásért ült. A szabadulása után ref.-es lett, akkor került kapcsolatba Legeza Máriával, az erkölcsrendészet dolgozóival. Legezát a sasszemek is jól ismerték, utóbb ugyanis áthelyezték a 2/B alosztályra, hogy üldözőbe vegye az ifjúság ellen szervezkedő reakciós erőket. Adigra már összeszűrte a levét a nála tíz évvel fiatalabb Égetővel, aki megnyerte az ügynek. Attól kezdve együtt fosztogatták a vécés néniket. Legeza a női részleget, Égető a férfiakiét.

Egyik kora estén, munka után, a Mickey Mouse Plázába indultak ajándékot venni Lipót Erzsébet 75. születésnapjára. Lerövidítették az utat, át akartak vágni a Szobrász téren, azonban a távolsági autóbusz-pályaudvarnál Téli megpillantotta a nyilvános vécét. Megtorpant, kivett a zsebéből egy marék aprót és csörgette.

– Mi lenne, ha megpróbálnánk? – kérdezte, és a könyökével oldalba bökte Piricskét.

- Még csak az kéne.
- Muszáj kipróbálni. Legalább egyszer.
- Veszélyes. Nem kelthetünk feltűnést.
- Sebaj, nyuszika. Akkor megyek egyedül – mondta Téli, és elindult.

Kis torlódás alakult ki a nyilvános vécé bejáratánál, valaki pénzt váltott. Téli be akart surranni, de aztán megtorpant, amint egy kövér férfi vállá fölött megpillantotta a vécés nénit. Azonnal felismerte. Oldalt került, megnézte onnan is. Semmi kétség, ez ő. Sarkon fordult, vágatott vissza a hírrel.

- Nem fogod elhinni. Megtaláltam „Áfonyát”! – újságolta.
- Piricske sértődötten másfele nézett.
- Gratulálok. Miféle „Áfonyát”?
- A debreceni „Áfonyát”. Nem emlékszel?
- Nem emlékszem. Mit keres a férfi klozettban?
- Kint ül előtte. Szedi a pénzt. Vécés néni lett.
- Sokra vitte.
- Megöregedett. Sísapka van a fején, de azért ráismertem.
- Beszélj vele.
- Téli a fejét rázta.
- Lehet, hogy dolgozik. Bevetésen van. Nem fogom dekonspirálni.

NAGY PÁL, Önarckép, 1959

◀ NAGY PÁL, Önarckép, 1958

– Akkor meg tűnjünk el innen! – intett a fejével Piricske.

Aznap este történt még más is.

A Ragyogás plázában bordó kasmírsálát vásároltak a tanárnőnek. Mire hazaértek, javában tartott a razzia. A vám- és pénzügyőrség emberei a pincét vizsgálták át, Huzag izgatottan rohángált az udvaron. Ahogy a lépcsőházba fordultak, két civil lépett eléjük, ők biztosították a helyszínt. Minden ki- és belépőt igazoltattak. Piricske személyi igazolványa 1987-ben, Télié 1989-ben lejárt. A pénzügyőrök nem hittek a szemüknek. Tanakodtak, hogy mi legyen. Végül is ők nem rendőrök, nincs kedvük vesződni két lejárt személyi miatt. Megsajnálta a két ártalmatlan öreg csókát. Elengedték őket.

– De ígérem meg, holnap irány az okmányiroda!

Megvárták, míg odalent befejeződik a razzia, utána felkeresték Huzag Pityut. Csak rá számíthattak, ha érvényes papírokhoz akarnak jutni. Huzag káromkodott, mint a jégverés, egymás után nyelte a pálinkákat, aztán próbálta felhívni Kondor kánt, de nem érte el. Attól félt, hogy előbb-utóbb beviszik, akkor pedig minden összeomlik körülötte. Nem volt türelme Piricskével és Télivel bajlódni. A szennyestartótóból érvényes chilei útlevelet hozott ki. Ledobta a konyhaasztalra.

– Ezt tudom adni – mondta. – Ne legyetek együtt az utcán. Aki kimegy, legyen nála az útlevél, lefagy tőle a zsandár! Nem adom ingyen, kérni fogok érte valamit. Ingyen még fingani se lehet.

Este kilenc óra után felköszöntötték Lipót Erzsébetet, átadták neki a kasmírsálát. A tanárnő számított rájuk, vajas pogácsát sütött, mellé rakott egy üveg sört két pohárral.

– Fogyasszanak, kedveseim – mosolygott szomorkásan. Bocsánatot kért, amiért nincs kedve hegedülni, de olyan csapnivaló a hangulata, hogy legfeljebb Schuberttől *A halál és a leánykát* játszaná el, de az szomorúbb, mint egy gyerektemetés. – Hetvenöt évesen akár műemléknek is nyilváníthatnak.

Piricske jobb kedvre akarta deríteni a tanárnőt, megmutatta a Roberto Olivares nevére kiállított chilei útlevelet.

– Ide jutottunk. Se magyarok, se Pávaiak nem vagyunk.

Lipót Erzsébet feltette a szemüvegét, hosszan tanulmányozta az útlevelet.

– Tanár az illető – olvasta a megfelelő rubrikába beírt „profesor” szót, aztán a fekete hajú, ötvenes, indián arcú férfi fényképét mutatta. – Bundás hátú, nőfaló típus. Nem szeretem az ilyet.

– Professzor? Az baj. – Téli kivett három pogácsát, enni kezdte.

– Dehogyan baj – vélekedett „Fúvós”. – Ha igazoltatják magukat, legyenek szórakozottak, latinosan szertelenek. Professzornak lenni a legkönnyebb. Ha kérdezik, honnan érkeztek, mondják, hogy Puyuhuaipiból. Beszélnek spanyolul?

– Komolyan tetszik kérdezni?

– Nem baj, játszva áthidalható. Bármit kérdeznek, válaszoljanak földrajzi nevekkkel, például Volcan Corcovalo, Caleta Gonzalo, Rio Aconcagua, Antofagasta satöbbi. Menni fog?

– Da – mondta Piricske.

– Yes – bólintott Téli Pál.

Várkonyi Kata megjegyzése

A történet felgöngyölítése közben végig motoszkált bennem a kérdés: volt-e rádió a Banánligetben? Megkérdeztem mindenkitől, aki megfordult a konspirált lakásban, de senki nem tudott határozott választ adni, kivéve Birizdó Lajos egykori futárt. Szerinte nem volt rádió. Állítólag Piricske és Téli mindent elutasított, ami eltereli a figyelmet a munkáról. Kaphattak volna rádiót a csoportfőnökségtől, Porzsolt őrnagy állítólag figyelmeztette is őket, jó, ha tudják,

mi történik a nagyvilágban. Azt válaszolták, szükségtelen, látnak ők mindent onnan a harmadik emeletről, a rádió egyébként is csak az áramot fogyasztja.

(hullazsák)

Huzag Pityu a chilei útlevél árát 1999 őszén, bő egy évvel a Kitörés Napja után vasalta be. Azon a napon lóhalálában kellett kiüríteni a pinceraktár egyik folyosóját és az abból nyíló egykori faskamrákat, hogy beférjen ötezer jógalabda, kétezer közúti jelzőbója és további ötven papírláda tele női papuccsal, fitnesskesztyűvel, szilikon talpbetéttel és snowboard-nadrággal. A munka végén Huzag félrevonta Piricskét, közölte, hogy éjfél tájban felvisz egy csomagot megőrzésre.

A csomag nem csomag volt, hanem egy élő ember.

Összekötött lábbal, hátrabilincselte kézzel, leragasztott szájjal, hullazsákba dugva érkezett egy tarajosra nyírt, tréningruhás előember vállán. Az előember ledobta a csomagot a szoba közepére. Huzag lehúzta a hullazsák cipzárját. A fogoly vörös fejjel fickándozott, a szemét forgatta, mondani akart valamit.

– Sunyi a nézése, bezzeg – állapította meg Huzag.

– Ki a tököm ez? – röhögött az előember.

– Akárki.

– Kicsontozzam? Mi lesz veled?

– Akármi – vágta rá a választ Huzag. Piricskéhez fordult, barátságosan hátba vágta. – Figyelj, fater, pár nap múlva elviszem, addig jegeljétek! – Intett az előembernek. – Na, lépünk, bezzeg!

Éjjel egyet ütött a szolgálati falióra.

Téli Pál letépte a fogoly szájáról a ragasztószalagot. A teáskannából vizet töltögetett a szomjas szájba. A rab madár mohón ivott, valósággal falta a vizet, ahogy nyeldekelt, le-fel ugrált a szakállá. Közben Téli szemébe nézett, mintha felmérné, mennyire bízhat benne.

– Engedj el – suttogta torokhangon.

– Engedjelek el? Jól hallottam? – nevetett Téli.

– Könyörgök.

– Könyörögsz? Tényleg könyörögsz?

A fogoly lehunyta a szemét, jelezve, hogy tényleg könyörög.

Piricske az ablaknál állt, a néptelen utcát figyelte.

– Nincs bajunk veled, nem bántunk – nyugtatta meg.

Leoldozták a fogoly lábáról a kötelet, a bilincs azonban maradt, nem volt kulcsuk hozzá. Talpra állították, elvonszolták a sezlonig, akkor csapta meg őket a nedves ruhából áradó bűz.

– Ez behugyozott, hallod? Szutyog a gatyája – képedt el Téli.

– Elnézésüket kérem. Két napig egy csomagtartóban feküdtem – szabadkozott az ismeretlen.

– Te fogod pelenkázni – jelentette ki Piricske.

Úgy érezték, itt véget ért a tudományuk, segítségre van szükség. Akármilyen késő volt, Téli Pál átment a szomszédba, felcsengette Lipót Erzsébetet. A tanárnő pongyolában érkezett, döbenten torpant meg a hullazsák mellett. Tátott szája elé tartotta a tenyerét, mintha hosszú ásítás kínozná.

– Jaj nekem – sóhajtott. Hátrált az ablak felé, a függönybe kapaszkodott, mire a karnis egyik fele, mint egy sorompó, lecsapódott, alig tudott félreugrani. Az állólámpa rádőlt a bambusz virágállványra, a K-telefon a földre repült, és elrepedt.

– Na, ezt jól megcsinálta! A telefon leltári tárgy. Jól ránk verik ezt is – bosszankodott Téli Pál.

Piricske székre állt, lepiszkálta a karnis felakadt végét, mintha ez volna a legfontosabb teendő.

– Kik maguk? – kérdezte az ismeretlen.

– Ne röhögtesse! – rikoltotta fejhangon Téli.

– Itt mi kérdezőnk, faszikám! – közölte Piricske. – Halljuk, maga kicsoda!

– A nevem Kanics. Kanics K. Kornél. Nyilván hallottak már rólam. Oldozzanak el, tárgyaljunk.

– Megtudhatnám, mi folyik itt? – Lipót tanárnő óvatosan megközelítette a sezlont, szemügyre vette a zilált férfit. Fintorgott a hugyszagtól. – No lám, Kornél. Miért bántak így el magával, kedves Kornél?

Kanics sóhajtott.

– Hogy bánjon az emberrel a szervezetlen alvilág? Tíz éve raboltak el, azóta dugdosnak, kézről kézre adnak. Csak így tudtak elhallgattatni. Nem engednek szabadon, az beismeréssel volna egyenlő. De maguk megtehetik. Hősök lehetnének!

– Vonzó lehetőség – jegyezte meg a tanárnő.

– A mozgalom nem lenne hálátlan, de sajnos már nincs mozgalom. Az Édes Otthont velem együtt felszámolták. Tönkretett ez a siralmas kor. Felesleges emberré váltam.

A tanárnőt ez szíven ütötte. Megfogta Kanics K. Kornél kezét.

– Ne búsuljon, meglátja, minden jóra fordul.

– Éhes vagyok. Két napja nem ettem.

– Két napja? Akkor most enni fog, de előbb levesszük a csúnya bilincset – intézkedett Lipót Erzsébet, de Téli gúnyosan rászólt.

– Ahhoz a csúnya kulcs is kellene.

– Még ez is! A proletárok legalább a láncukat veszhették, de én még azt se.

– Ne mártírkodjon! Nem áll jól magának – szólt rá Piricske.

– Mártírkodás? Nem tudom, hol vagyok, nem tudom, mi lesz velem, itt ülök talpig bilincsben és vizeletben!

– Szegénykém. Annyira sápadt. Pang a vérkeringése.

– Csak pangjon! – legyintett Piricske, közben arra gondolt, át kellene telepíteni a foglyot a tanárnőhöz, mert az nem járja, hogy az egykori közellenség a Banánligetben rontsa a levegőt. – Vigye haza, pangjon magánál!

– Eljött a szép új világ. Békés átmenet a gátlástalan cinizmusba!

– Nem törődünk ezekkel a szívtelen férfiakkal. Megetetem! Mit kíván?

– Édességet, ha lehet. Bármit, ami cukros.

– Holnap majd sütök valamit. A kompóthoz mit szólna? – A tanárnő megkérte Piricskét, hozzon egy kompót az örökségéből.

Lipót Erzsébet türelmesen etette Kanics K. Kornélt. Ahányszor kitértette száját, rácsodálkoztak a szakáll bozótjában megbúvó élénkpiros ajkakra. Beanyakalt egy egész üveg körtekompótot, de nem lakott jól vele.

– Ne tekintsek mohóságnak, kérhetek még?

– De mennyire! Édesanyám magára gondolt, amikor elrakta – vetette oda Piricske, de azért hozta a következő üveget. Eperdzsem sötétlett benne, a kompót elfogyott.

Hajnalban Lipót tanárnő átvitte a hegedűjét a Banánligetbe, és muzsikált. A hullaszákba visszafektetett fogoly elandalodva hallgatta a *Canzonettát*, Csajkovszkij D-dúr hegedűversenyének második tételét. Piricske és Téli addigra már kidőltek. Egymással szembe fordulva, ruhástól húzták a lóbórt a kihúzható sezlonton.

Aztán megvirradt.

(kitörés napja hadművelet)

Egyszerű az igazság szava, csak nehéz kimondani – ezzel a gondolattal fejezte be Lipót Erzsébet a Huzagnál tett látogatását. Az igazság kimondott szava pedig az volt, hogy „Fúvós” kérésére Huzag „Rudi” Pityu ajándékozta meg a szabadsággal Piricskét és Télit.

Huzag 1998. május 1-jén reggel a megbeszélte időpontban felnyargalt a harmadik emeletre, rádiós magnóval a hóna alatt. Lipót Erzsébet a körfolyosón állt készenlétben, miután a májusfát – a hadművelet stratégiai kellékét – a Banánliget ajtajához készítette. Különös májusfa volt, kifeszített esernyő, de a vízhatlan akrilt a tanárnő lefejtette róla, maradt a puszta váz. Művirág koszorú és néhány karácsonyi üvegdísz lógott róla.

– Ne gatyázzunk, van más dolgom is – érkezett Huzag a lépcsőház felől, és máris jelt adott.

Ezzel kezdetét vette a Kitörés Napja hadművelet.

A tanárnő kidobolta a jelszót a Banánliget ajtaján. Két kopogás, szünet, újabb két kopogás, szünet, három kopogás, végül tenyérrel egyetlen erőteljes paskolás.

– Ki az? – kérdezte bentről Téli.

– Erzsike vagyok.

– A jelszót mondja!

– Éljen május elseje! – kiáltotta a tanárnő friss hangon.

– Rossz jelszó.

– Kedves Pál, hagyjuk a jelszót, május elseje van.

– Hát aztán? Holnap meg másodika lesz.

– Gyönyörű tavaszi ünnepre ébredtünk. Induljunk a majálisra.

– Nem lehet.

– Eszünk, iszunk, táncolunk! Nélkülünk nincs majális!

– Tudja, hogy nem hagyhatjuk el szolgálati helyet.

– Szerintem pedig nagyon is elhagyhatják.

– A szolgálati szabályzatot egyelőre nem Erzsike írja.

– Megírom én, azon ne múljon. Legyenek szabadok!

Ekkor már Piricske is az ajtó mögött állt, átvette a szót.

– Erzsike! Felszólítom, ne molesztáljon minket, amikor a munkát és a nemzetközi szolidaritást ünnepeljük! Szeretnénk csendesen tölteni a napot.

– Várjunk! Akkor ma nem is kapunk ebédet? – aggódott Téli.

– Ma nem főzök. Lacipecsenyét eszünk a majálison. – A tanárnő nem tágtott. – Készüljenek!

– Nehéz a felfogása? Nem megyünk sehova! – szólt ingerülten Piricske.

– Hozhatna lacipecsenyét! – Ettől az ötlettől Téli izgalomba jött, a levélbe-dobó nyíláshoz hajolt. – Hallja, Erzsike? Hozzon nekünk lacipecsenyét! Az ide-jét nem tudom, mikor ettem utoljára.

– Ez az utolsó szavuk?

– Ez! Jó mulatást!

A tanárnő úgy ítélte meg, elérkezett a döntő pillanat. Huzag felé pillantott, aki tettere készen lapult a falnál, kezében az RDG1 füstgránáttal.

– Legalább a májusfát vegyék át, maguknak díszítettem.

Huzag és Lipót tanárnő feszülten várták, mi történik. Az egész hadművelet elbukik, ha nem nyílik ki a Banánliget ajtaja.

Hallani lehetett, ahogy fordul a kulcs a zárban. Huzag erre várt, háromig számolt, odarohant. Megragadta a kilincset, betaszította az ajtót, és elrepítette a füstgránátot. Az előszoba túlsó végén koppant, bebucskázott a szobába és okádni kezdte a füstöt.

A tanárnő iszkolt vissza a lakásába.

Huzag maximális hangerőn elindította a magnós rádióba készített kazettát.

*Zengjük a dalt, üde mámoros ajakkal!
Vérvörös színt fest az égre a hajnal
Dobban a föld szíve, ébred a nép
Új utat érez a lába, ha lép.*

De nem az történt, amire számítottak. Piricske és Téli nem a körfolyosóra menekültek, hanem vissza, a fürdőszobába. Nem tudták pontosan, mi történt, de annyi biztos, hogy támadás érte a konspirált lakást.

Huzag kivárt, aztán beküldte a második füstgránátot. Akkor odabent már térdmagasságban gomolygott a korallszínű sűrű füst, lustán kúszott az előszoba felé. Az utcai nagy ablakok opálosan világítottak a sűrűsödő levegőn át.

*Jöjjetek ezrével állni a sorba
Kardotokat sosem érheti csorba
Gátakat elsöpör, új utat tűz
Burzsoá zsarnokot innen elűz.*

Lipót tanárnő a lakása küszöbén állva figyelte a fejleményeket.

Huzag Pityu a folyosó vaskorlátjának támaszkodott, lábával verte a mozgalmi dal peckes ütemét. Élvezte, hogy ura a helyzetnek.

A Banánliget bejárata pipálni kezdett, a réseken átpöfékeltek az első füstcsíkok.

Odabent a fürdőszoba levegője veszélyessé vált. Piricske és Téli vizes törülközőt szorítottak az arcukra.

Sorra nyíltak az ajtók, a lakók a körgangra szállingóztak, keresték a zenés ébresztő forrását. Csupa derűs, békés, májusi arc. Az se lett volna csoda, ha dalra fakadnak, mint egy boldog kórus.

*Ezt a nagy eszmét a vész viharában
Védeni, menteni kell csoda-bátran
Fegyver a kézben, az ajkon a dal
Nem marad így el a nagy diadal.*

Kivágódott a Banánliget ajtaja. Piricske és Téli törülközőbe csavart fejfel kizuhanak a gangra, mögöttük vastagon robbant a füst a szabadba.

Lipót Erzsébet ölelésre tárt karral állta útjukat. Könnyezett.

– Kinn vannak, bezzeg! – nyugtázta a fejleményeket Huzag. Felemelte a földről a magnós rádiót. Kikapcsolta, hirtelen süket csend állt be, mintha áramtalanították volna a bérházat. Áthajolt a korlátan, lekiabált – Vége a gyereknapnak, mindenki húzzon a faszba!

Várkonyi Kata közbevetése

A felvételek nagy részében Huzag Pityu az arcát vállalva beszél, azonban éppen a forgatás idején lett a Magyar–Kínai Kereskedelmi Iroda (közismerten: MAKI) egyik vezetője. Attól kezdve csak háttal, parókában volt hajlandó kamera elé ülni.

A Kitörés Napjáról nem sok mondanivalója volt.

Huzag Pityut halljuk:

„...hármát találhatsz, kinek köszönheti a szabad levegőt a két baromarcú. Nekem, bezzeg! Tíz évig nem merték elhagyni a kurva kecót, el se akarom hinni. Tíz év, érted? Ha kinyírok valakit erős felindulásból, nem kapok tíz évet, vágod? Azt se tudták, mi merre és mekkora. Simán lerendeztem a kérdést, mert nagy szívem van. Megsúgom, a farkam se kicsi, megéri rámozdulni. Oké, akkor elmondom a füstgránátokat. Volt nekem a szennyestartóba eltéve kettő

darab RDG 1-esem, ha gond van, legyen mihez nyúlni... Várjatok, bezzeg! Ezt most veszitek? Úgy értem, amit itt dumálok..."

(kata 7)

Közhírré tétetik, jól haladunk a forgatással. Tudom, a forgatás nagyképűen hangzik, engem is zavar. Szóval, hagyjuk a forgatást. Dolgozunk, filmezünk, alkotunk, mesélünk, mit tudom én. Magam vagyok a rendező, a szervező, a moderátor. Az operatőröm és erős támaszom pedig Szántó Gáspár.

A múlt héten elmentem néhányszor a Drót utcába, megcsodáltam az ágas-bogas korallt ábrázoló fakó freskót, az odafröccsent sóska nyomát. Nem tudom megmondani, miért találok izgalmasnak, talán lelki okai vannak. Legutóbb a függőfolyosó vaskorlátjára könyökölve merengtem a filmemen. Szermerkél az eső, vizesen csillogott körülöttem a kiürült pusztuló díszlet, és bevallottam önmagamnak, inkább csak érzem, mint értem, miről szólt az előadás. Érthető, mire gondolok? Mintha a levegőbe nyúlnék, és nem a semmit markolnám. De könyörgöm, mit?

Elmondtam ezt Szántó Gáspárnak. Megértette a kételyeimet. Azt tanácsolta, ne törődjek semmivel, behúzott nyakkal csörtessek előre, mindig csak előre. Akkoriban két alvilági robbantás is történt a városban, ez adta Gáspárnak az ötletet, hogy amatőr színjátszókkal vegyünk fel néhány, a filmemhez kapcsolódó jelenetet, korfestő betétet, hogy a fiatal nézők könnyebben megértsék az akkori világ félelmeit. Erre mit mondjak? Szokatlan megoldás ezzel oldani a dokumentumfilm interjúfolyamát, de talán működik. Rábólintottam, próbáljuk meg. Felmerült, hogy az első jelenetet El Mariachival forgassuk, ez tényleg tökös megoldás lehetett volna, de Nyeső Bálint nem vállalta. Akkoriban egy hajléktalanszálló gondnoki állását töltötte be. Az egykor szép férfi ápolatlan rommá öregedett. Csak a múlt érdekelte, azon merengett. Ez volt a szerencse, mert az interjúkra könnyen rá tudtam beszélni. Ötórányi anyagot vettünk fel vele.

Szántó Gáspár vállalta, hogy a korfestő betétben El Mariachit alakítja. Arra kért, bízzak benne, pontosan érzi, mit kell csinálnia. Másnap letette elem a jelenet tervét. Íme.

(bucho bandája)

El Mariachi kint az utcán még otthonosan mozgott, ismerte a helyet, de amint áthaladt a kapualjon, és megvetette a lábát az udvaron, úgy érezte, új dimenzió szippantja magába. Lassan forogtak a feje fölött a vaskorlátos körfolyosók, s még feljebb, a tető keretében a szögletes égbolt. Hangfoszlányok cikáztak a levegőben, lehullottak a lába elé. Csattogó szárnyakkal galambok röppentek fel a tetőről.

Talán orvlövész lapul odafenn?

Lövés dörrent.

De mégsem. Csak egy ajtó csapódott be valahol a másodikon. Jobbra fent valaki ugatva röhögött, balra rekedt orrhang énekelt hamisan.

*Inkább költ az ember nőre
Nincs igény a kutyaőrre...*

Pofa be – bődült valaki, de a dalos kedvű folytatta.

*Minden ebnek van jövője,
Hogyha nincsen túl szép szőre*

Valamelyik felső emeleten csörömpölve vágódott valami a falnak, fémesen pendült, talán egy fedő vagy teáskanna. Visítás. Mintha egy test is elzuhant volna.

Itt valami nincs rendben!

Baljós, apró jelek, mind a halál előhírnökei!

El Mariachi szájában keserű íz robbant, testén zsiszbasztó hullám suhant keresztül. Na, szép! Besétált a csapdába, akár egy kezdő! Nem vette észre, hogy Bucho emberei idáig követték. Valahol itt lapulnak, lesnek rá, minden mozdulatát figyelik! A megfelelő pillanatra várnak, aztán adios! Látta magát az udvar kövén feküdni, feje vértócsában ázott, piros erecskék kúsztak az udvari lefolyó felé. Csizmás láb ékelődött a hasa alá, megpróbálta a hátára fordítani. Körbeállták, röhögtek rajta.

A falnak vetette a hátát, centinként oldalazott a melléklépcső irányába. Közben le nem vette a szemét a körfolyosókról, a tetőről, nem villan-e valahol puskacső. Az udvar túloldalán ócska fürdőkádat vett észre, a kifelé hajlított eresz alá tolták, az esővizet fogta fel. Mérlegelte, vajon elég-e a hely a kád és a fal között, hogy mögé hasaljon. Jobbra a csaliárus bódé megfelelőbb fedezéknek látszott. Elszánta magát, lódult volna, de a feje fölött, az első emeleten kinyílt az egyik lakás ajtaja. Kafar kőfaragó élettársa, az őrjítő testű ápolónő lépett ki zöld kezeslábasban. Éppen futni indult. Ahogy az udvarra ért, a pincelejáróból klottgatás kínai lépett ki, egy láda okrakonzervet cipelt a hátán.

– Nihao – köszönt az ápolónő.

– Nihao – mosolygott rá a kínai.

El Mariachira ügyet sem vetettek.

(zöld világ)

A rakpart lépcsőjén kiránduló iskolások nyüzsögtek, mögöttük turistacsapatok fényképezték a folyó kanyarulatába zsugorodó várost. A vízen ringó hajóéletterem fedélzetén esküvői parti zajlott. Jól lehetett látni, amint a vendégek a svédasztalt támadták, zsongott a fedélzet, csörögtek a tányérok. Öttagú zenekar játszott a hajó farában. A könnyű, legyező szél felerősítette a dalt. A *La Cucaracha* szólt.

Porque no tiene, porque le falta...

Piricskét nyomasztotta a rakparti idill, tikkelni kezdett, marták az arcát az ugráló izmok. A fedélzeten egy pillanatra mintha Heller Albertet látta volna. Közelebb ment, a hajóra vezető fahíd végéhez, onnan bámulta a kifürdött, vasalt embereket. És valóban, Heller ott illegette magát, fess öltönyben. Éppen egy serdülő lányt karolt át.

*Pobre de la Cucaracha,
se queja con decepción...*

– Maga a miniszter úr sofőrje?

Piricske nem értette, honnan pottyant elé a matrózruhas ajtónálló. Pipázott, mint valami tengeri medve.

– Nem vagyok sofőr – vetette oda.

– Azt hittem, hogy...

– Azt hisz, amit akar – legyintett Piricske, aztán megbocsájtó arcot vágott.

– Nem látott erre egy hátizsákos embert?

– Hemzsegnek itt a turisták. Nem figyelem őket.

– Ápolatlan szemöldök. Sokat vakaróznak.

– Vakaródzik. Ez jó. Talán bolhás, vagy mi?
 – Lila zakó...
 – Lila zakó? Na, várjon...
 – A háta kiszakadt, sárga cérnával megvarrva.
 Az ajtónálló a feljáró korlátján kiverte a pipáját, aztán üresen tette vissza a szájába. Beszéd közben is szortyogva szívogatta.
 – A lila zakósra emlékszem. Ott állt, ahol most maga. – Fejével a hajó felé intett. – Be akart menni.
 – Beengedte?
 – Meghívó nélkül senkit. Zártkörű rendezvény.
 – Mikor volt ez?
 – Úgy másfél órája. Lehet, hogy kevesebb. Talán több. Érkeztek a vendégek, velük voltam elfoglalva. Kicsit beszélgettünk, akkor is inkább ő magyarázott.
 – Mit akart?
 – Rokona az illető?
 Várni kellett, két dübörgő autóbusz cammogott végig a rakparton.
 – Úgy nézek én ki, mint akinek van rokona?
 – Csak azért kérdezem, mert nem akarom megbántani. Furcsa dolgokat mondott. Hogy nincs se túlvilág, se pokol, van viszont mennyország, mégpedig itt a földön, ezért ússza meg minden gazember. Nincs kiút, ezt is mondta. Pedig nem tűnt részegnek.
 – Nem hát, mert nem iszik.
 – Panaszkodott, hogy beteg.
 – Az igaz.
 – Szorít a feje, és... Hogy is mondta? Káros savak hatolnak a húsába. Meg zöldnek látja a világot. Zöldnek. Maga érti? Na, ez már gyanús volt. Nem száz-as, ha valaki zöldnek látja a világot.
 Intett a matrózruhásnak, továbbindult. Feljebb a rakparton tacskót sétáltató idős férfiba botlott. Megállította.
 – Nem látott erre egy hátizsákos embert? Lila zakóban.
 A kutyás barátságosan viselkedett, örült, hogy valakinek szüksége van rá. A lába mellé ültette a kutyáját.
 – De igen, láttam. Innen ötszáz méterre, a vasúti hídnál.
 – Kopasz, ványadt, beteg.
 – Nem mondta, hogy beteg.
 – Beszélt vele?
 – Csak pár mondatot. Érdeklődött, merre a vasútállomás.
 – El akart utazni?
 – Ideges volt. Félt, hogy lekési a vonatot.
 – Említette, hová utazik?
 – Varsóba készült a barátjával.
 – Varsóba? Nem mondta, miféle barátjával?
 – De mondta. Valami orosz postással. Ezen csodálkoztam.
 Piricske a fülére szorította a két tenyerét.
 – Elég! Nincs állomás, nincs Varsó, nincs postás!
 A férfi ettől kicsit megriadt. A pórázzal talpra húzta a kutyáját, menni készült, de eszébe jutott még valami.
 – Tudja, azon gondolkodtam, mi lehetett a hátizsákjában. Egy olyan mocskos katonai pakk még üresen is kész hidegtelezés. – A férfi elindult, aztán megtorpant. – Nem az állomás felé indult, hanem arra fel, a folyó mentén.
 Piricske tíz perc alatt gyalogolt el a vasúti hídig, ott már véget ért a kiépített rakpart. A híd előtt húsz méterre vette észre a folyó szélén ázó lila zakót. Felakadt a kövekre, nem vitte el a folyó sodra.
 A cipőjét se vette le, begyalogolt érte a vízbe.

– Ejnye, Téli elvtárs. Zakó nélkül mentél gulyáslevest enni – motyogta maga elé. Állt a folyó szélén, a kavargó szürke vizet figyelte. Tett még néhány lépést előre, már combközépig állt a sodrásban. Reménykedett, hogy megpillantja Téli elvtársat.

Közben gyászba borult a város, mintha besatírozták volna. Hegyes, izgága szél kerekedett, hirtelen szakadt le a vihar. Piricske nem húzódott fedezékbe, élvezte, ahogy a dübörgő zápor veri a testét. Pillanatok alatt bőrig ázott. Élvezte a védtelenséget, a véglegességből áradó szent nyugalmat. Mint aki megbékélve áll a kivégzők sorfala előtt. Derúvel figyelte a gomolygó feketeségből kicsapó villámokat, számolta, hány másodperc telik el, míg felrobban az égbolt, majd morogva elül a mennydörgés robaja. A fenekét vakarta az elázott nadrágon keresztül. Fázott, éhes volt. Két mennydörgés között a gulyáslevesre gondolt. Nem is tudott már másra gondolni. Szabad ember, jobb alkalom nem is lehetne, hogy megegyen egy tányér gulyáslevest a Holdfény utcai kifőzdében. Sietség nélkül bekanalazná, két vastag szelet kenyérral. Persze, ha még megvan az a kifőzde. És ha a gulyásleves még tartja magát.

Gyerünk, Tomika, ne gatyázz! Lódulj! – adta ki a parancsot.

Elindult a Holdfény utcai kifőzdébe, hóna alatt a csöpögő zakóval. Érezte a gulyásleves illatát, a szájában szétáradt az íze. Ettől még lelkesebben kapkodta a lábát a cuppogó cipőjében. Átbotorkált a vasúti síneken, megkerülte a használaton kívüli indóházat, kijutott az utcára. És akkor váratlanul az történt, hogy felemelkedett a földről, lebegő alakja áttetszővé vált, elmosódott, mint egy párából szőtt figura, és vibrált, mintha hőséget sugározna. Végül az utcával együtt tótágast állt, úgy festett mint egy délibáb. Mint egy kibaszott délibáb!

A háttérben a belvárosi pláza tetején álló kilencméteres Mickey Mouse-szobor kapkodta le az égről a villámokat.

És másodszor is itt a vége, újra isten veletek.

A búcsúval kezdtük, azzal is fejezzük be.

Áldás, békesség, ennél jobbat nem mondhatok.

